

Sesijas dokuments

A9-0025/2024

1.2.2024

ZIŅOJUMS

Ziņojums par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2023/2113(INI))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Sophia in 't Veld*

Atzinuma sagatavotājs iesaistītajā komitejā saskaņā ar Reglamenta 57. pantu:
Adrián Vázquez Lázara, Juridiskā komiteja

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	28
PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU	29
JURIDISKĀS KOMITEJAS ATZINUMS	30
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	39
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAUSTA	40

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Ziņojums par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu (2023/2113(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 2. pantu, 3. panta 1. punktu, 3. panta 3. punkta otro daļu, 4. panta 3. punktu un 5., 6., 7., 11., 19. un 49. pantu,
- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā pantus par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, aizsardzību un veicināšanu Savienībā, tai skaitā 70., 258., 259., 260., 263., 265. un 267. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru,
- ņemot vērā Komisijas 2023. gada 5. jūlija paziņojumu “2023. gada ziņojums par tiesiskumu — tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā” (COM(2023) 0800),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai¹ (“Tiesiskuma nosacījumu regula”),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai² (Kopīgo noteikumu regula),
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regula (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu “Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014³,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā ANO cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības instrumentus un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO līgumu struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,

¹ OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.

² OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.

³ OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Eiropas Sociālo tiesību komitejas judikatūru, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu tās struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,
- ņemot vērā Eiropas Padomes un Eiropas Savienības 2007. gada 23. maija Saprašanās memorandu un Padomes 2023. gada 30. janvāra secinājumus par ES sadarbības ar Eiropas Padomi prioritātēm 2020.–2022. gadā,
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 20. decembra pamatoto priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polijas Republika varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu (COM(2017) 0835), kas ir sagatavots saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras () 2022. gada 19. jūlija ziņojumu “Eiropas pilsoniskā sabiedrība — joprojām pakļauta spriedzei”, 2022. gada 8. jūnija ziņojumu “2022. gada ziņojums par pamattiesībām”, 2022. gada 19. augusta ziņojumu “Pilsoniskās telpas aizsargāšana Eiropas Savienībā” un 2022. gada 3. novembra ziņojumu “Antisemitisms — pārskats par Eiropas Savienībā reģistrētajiem antisemitiskajiem incidentiem 2011.–2021. gadā”, kā arī citus tās ziņojumus, datus un rīkus, īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību informācijas sistēmu (),
- ņemot vērā Parlamenta 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi⁴,
- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā⁵,
- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiktu atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī⁶,
- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība⁷,
- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 13. novembra rezolūciju par minoritātēm paredzētu standartu minimumu Eiropas Savienībā⁸,

⁴ OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.

⁵ OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.

⁶ OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.

⁷ OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.

⁸ OV C 363, 28.10.2020., 13. lpp.

- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai⁹,
- ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi¹⁰,
- ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 13. novembra rezolūciju par Covid-19 pasākumu ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām¹¹,
- ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūciju par Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Minority SafePack — miljons parakstu daudzveidībai Eiropā”¹²,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 10. jūnija rezolūciju par stāvokli tiesiskuma jomā Eiropas Savienībā un Nosacītības regulas (ES, Euratom) 2020/2092 piemērošanu¹³,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu¹⁴,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 8. jūlija rezolūciju par vadlīniju izveidi attiecībā uz vispārējā nosacītības režīma piemērošanu Savienības budžeta aizsardzībai¹⁵,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 16. septembra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par to, lai dzimumbalstīta vardarbība tiktu iekļauta kā jauna noziegumu joma LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītajā noziegumu jomu sarakstā¹⁶,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 11. novembra rezolūciju par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu ES: civiltiesību un krimināltiesību aktos paredzētu pasākumu nesamērīga īstenošana, lai apklusinātu žurnālistus, NVO un pilsonisko sabiedrību¹⁷,
- ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 15. decembra rezolūciju par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā¹⁸,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 8. marta rezolūciju par pilsoniskās sabiedrības rīcības iespēju samazināšanos Eiropā¹⁹,

⁹ OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.

¹⁰ OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.

¹¹ OV C 415, 13.10.2021., 36. lpp.

¹² OV C 445, 29.10.2021., 70. lpp.

¹³ OV C 67, 8.2.2022., 86. lpp.

¹⁴ OV C 81, 18.2.2022., 27. lpp.

¹⁵ OV C 99, 1.3.2022., 146. lpp.

¹⁶ OV C 117, 11.3.2022., 88. lpp.

¹⁷ OV C 205, 20.5.2022., 2. lpp.

¹⁸ OV C 251, 30.6.2022., 48. lpp.

¹⁹ OV C 347, 9.9.2022., 2. lpp.

- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 10. marta rezolūciju par tiesiskumu un Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma sekām²⁰,
- ņemot vērā 2022. gada 19. maija rezolūciju par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu²¹,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par tiesiskumu un Polijas valsts ekonomikas atveseļošanas plāna iespējamo apstiprināšanu (ANM)²²,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 15. septembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2020. un 2021. gadā²³,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par tiesiskumu Maltā piecus gadus pēc *Daphne Caruana Galizia* noslepkavošanas²⁴,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par visā Eiropā vērojamo pret LGBTIQ+ personām vērstu naida noziegumu skaita pieaugumu nesēn Slovērijā notikušo homofobisko slepkavību kontekstā²⁵,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 10. novembra rezolūciju “Rasu taisnīgums, nediskriminēšana un rasisma apkarošana ES”²⁶,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 24. novembra rezolūciju par stāvokli Komisijas un Ungārijas valdības sarunās saistībā ar Nosacītības regulu un atveseļošanas un noturības plānu²⁷,
- ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 30. marta rezolūciju par 2022. gada ziņojumu par tiesiskumu — tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā²⁸,
- ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 1. jūnija rezolūciju par tiesiskuma un pamattiesību pārkāpumiem Ungārijā un ES līdzekļu iesaldēšanu²⁹,
- ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 15. jūnija ieteikumu Padomei un Komisijai pēc izmeklēšanas par iespējamiem pārkāpumiem un administratīvām kļūmēm Savienības tiesību aktu piemērošanā attiecībā uz *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spieģprogrammatūras izmantošanu³⁰, un tās Parlamenta Izmeklēšanas komitejas 2023. gada 22. maija ziņojumu, kurai bija uzdots izmeklēt *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spieģprogrammatūras izmantošanu,

²⁰ OV C 347, 9.9.2022., 168. lpp.

²¹ OV C 479, 16.12.2022., 18. lpp.

²² OV C 493, 27.12.2022., 108. lpp.

²³ OV C 125, 5.4.2023., 80. lpp.

²⁴ OV C 149, 28.4.2023., 15. lpp.

²⁵ OV C 149, 28.4.2023., 22. lpp.

²⁶ OV C 161, 5.5.2023., 10. lpp.

²⁷ OV C 167, 11.5.2023., 74. lpp.

²⁸ OV C 341, 27.9.2023., 2. lpp.

²⁹ OV C, C/2023/1223, 21.12.2023.

³⁰ OV C, C/2024/494, 23.01.2024.

- ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 11. jūlija rezolūciju par vēlēšanu likumu, izmeklēšanas komiteju un tiesiskumu Polijā³¹,
 - ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 19. oktobra rezolūciju par tiesiskumu Maltā: seši gadi pēc *Daphne Caruana Galizia* nogalināšanas un nepieciešamība aizsargāt žurnālistus³²,
 - ņemot vērā Parlamenta 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā — gada ziņojums par 2022. un 2023. gadu³³,
 - ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas rezolūciju 2262 (2019) par tādu personu tiesību veicināšanu, kas pie nacionālajām minoritātēm nepieder,
 - ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, pārstāvja plašsaziņas līdzekļu brīvības jautājumos un citu minētās organizācijas struktūru ieteikumus un ziņojumus, kā arī ES un EDSO sadarbību demokratizācijas, iestāžu veidošanas un cilvēktiesību jomā, kā arī ikgadējo EDSO ziņojumu par naida noziegumiem, kurā iesaistītās valstis ir apņēmušās pieņemt tiesību aktus, kuros tiktu paredzēti sodi, ņemot vērā naida noziegumu smagumu, kā arī pasākumus, kas novērstu nepietiekamu ziņošanu un ieviestu vai turpinātu attīstīt tiesībaizsardzības, kriminālvajāšanas un tiesu iestāžu amatpersonu spēju veidošanas darbības, ar kurām nepieļauj un izmeklē naida noziegumus un sauc pie atbildības par tiem,
 - ņemot vērā *PEGA* izmeklēšanas komitejas ziņojumu un *PEGA* rezolūciju un ieteikumus³⁴,
 - ņemot vērā Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupas (*DRFMG*) atbildes ziņojumus, misijas ziņojumus, rakstiskos jautājumus un atbildes³⁵,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Juridiskās komitejas atzinumu,
 - ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A9-0025/2024),
- A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz kopīgām vērtībām, kas ir nostiprinātas LES 2. pantā, proti, cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, vienlīdzības, tiesiskuma un cilvēktiesību, tai skaitā minoritāšu tiesību, ievērošanu, – šīs vērtības ir kopīgas ES dalībvalstīm, un tās ir jāievēro arī kandidātvalstīm, kuras vēlas pievienoties Savienībai, un tas notiek, pildot Kopenhāgenas kritērijus, kurus pēc iestāšanās nedrīkst neņemt vērā vai interpretēt no jauna; tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kuru apdraudējums var radīt sistēmiskus draudus Savienībai un

³¹ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0268.

³² Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0374.

³³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0050.

³⁴ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0244.

³⁵ [Informāciju par visām DRFMG veiktajām uzraudzības darbībām skatīt šeit:](https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662)

[https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.](https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662)

tās pilsoņu tiesībām un brīvībām; tā kā tiesiskuma respektēšana ir saistoša gan Savienībai, gan tās dalībvalstīm visos pārvaldības līmeņos, tostarp zemāka līmeņa struktūrām;

- B. tā kā konferencē par Eiropas nākotni nepārprotami tika pausta vēlme, lai ES tad, kad tā popularizē savas vērtības gan Eiropas Savienībā, gan ārvalstīs, sistemātiski atbalstītu tiesiskumu visās dalībvalstīs, aizsargātu iedzīvotāju pamattiesības un saglabātu ES solīdo reputāciju;
- C. tā kā LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips uzliek Savienībai un dalībvalstīm pienākumu sniegt savstarpēju palīdzību to pienākumu izpildē, kas izriet no Līgumiem, vienai otru pilnībā cienot, un valstīm – veikt visus vajadzīgos – gan vispārējos, gan konkrētos – pasākumus, kas nodrošinātu to pienākumu izpildi, kuri izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem;
- D. tā kā ir jānostiprina un jāracionalizē spēkā esošie mehānismi un jāizstrādā vienots visaptverošs ES mehānisms, kas efektīvi aizsargātu demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības un nodrošinātu, ka LES 2. pantā noteiktās vērtības tiek ievērotas visā Savienībā, kā arī popularizētas kandidātvalstīs, lai dalībvalstis nedrīkstētu izstrādāt valsts tiesību aktus, kas būtu pretrunā LES 2. panta vērtību aizsardzībai;
- E. tā kā Parlaments dažādos brīžos savās rezolūcijās ir pievērsies tiesiskuma situācijām Bulgārijā, Maltā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā un Ungārijā; tā kā Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupa (*DRFMG*) ir uzraudzījusi arī konkrētus jautājumus Beļģijā, Bulgārijā, Čehijā, Francijā, Grieķijā, Maltā, Polijā, Slovākijā, Slovēnijā un Spānijā;
- F. tā kā Komisija ir ierosinājusi izveidot starpiestāžu “kontaktgrupu” tiesiskuma jautājumos; tā kā Parlaments ir ņēmis vērā šo ierosinājumu un ierosinājis Komisijai un Padomei izveidot „iestāžu izmēģinājuma projektu demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību jomā”; tā kā Padomes prezidentvalsts ir atbildējusi, paziņojot, ka tā to varētu apsvērt pēc tam, kad būs izvērtējusi dialogu par tiesiskumu, un Komisija atkārtoti apliecināja gatavību apspriest neformālu tiesiskuma kontaktgrupu;
- G. tā kā dažu dalībvalstu valdības diemžēl no viedokļu apmaiņas Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupā ir izvairījušās un nav atbildējušas uz tās rakstiskajiem jautājumiem vai tikušās ar tās locekļiem darba braucienā laikā dalībvalstīs; tā kā citas dalībvalstis tomēr *DRFMG* sanāksmēs, jautājumos un misijās piedalījušās ir, tādējādi dodot savu ieguldījumu kopīgajā atbildībā par ES vērtību aizsardzību,

Tieslietu un prokuratūras sistēmas

1. atkārtoti uzsver, ka neatkarīgas tiesu iestādes ir uzskatāmas par tiesiskuma stūrakmeni, jo ir efektīvas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanas priekšnoteikums situācijās, kad tiek noliegti vai pārkāpti likumi, tiesības, brīvības un demokrātiskie principi; uzsver, ka neatkarīga un efektīva tiesu vara ir būtiska ne tikai no tiesiskuma un demokrātijas saglabāšanas dalībvalstīs un Savienībā viedokļa, bet tai ir arī izšķiroša nozīme ES tiesību aktu īstenošanā, ņemot vērā to, ka Komisija paļaujas uz valstu tiesu iestādēm, lai

nodrošinātu ES tiesību aktu izpildi; apliecina savstarpējas uzticēšanās nozīmi, vienlaikus uzsverot arī to, ka Komisija nevar ignorēt dažu dalībvalstu tiesu iestāžu trūkumus vai pieņemt, ka tās visas spēj nodrošināt efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus; ar bažām konstatē, ka, lai gan dažas tiesu sistēmas uz papīra var šķist nesatricināmas un apmierinošas, noteiktos gadījumos tās nav imūnas pret valsts sagrābšanu, politisku iejaukšanos vai nepotismu; apzinās, ka to, vienkārši novērtējot oficiālās struktūras, atklāt ir grūti; tādēļ mudina Komisiju veikt kvalitatīvāku analīzi, tostarp kontekstuālo elementu analīzi, jo īpaši, ja runa ir par ilgtermiņa īstenošanu;

2. konstatē, ka Komisija ir atklājusi būtiskas atšķirības starp ES dalībvalstīm tiesu iestāžu neatkarības un aizsardzības pasākumu ziņā; secina, ka ziņojumā ir minētas vairākas pozitīvas iniciatīvas un pašreizējās tendences tiesu iestāžu padomju jomā, jo īpaši Luksemburgā, Nīderlandē, Portugālē, Itālijā, Zviedrijā, Somijā un Ungārijā³⁶; konstatē, ka Komisija uzskata, ka Polijā, Slovākijā, Bulgārijā, Spānijā un Kiprā joprojām ir jārisina bažas attiecībā uz tiesu iestāžu padomēm; ar bažām atklāj, ka disciplinārlietas var izmantot kā tiesu iestāžu neatkarības ierobežošanas līdzekli, kā tas notiek Polijā un Bulgārijā; izdara slēdzienu, ka Komisija beidzot ir vērsusies pret Poliju Eiropas Savienības Tiesā (EST) par to, ka tās Konstitucionālā tiesa ir pārkāpusi ES tiesības;
3. konstatē, ka Komisija uzskata, ka, lai gan atsevišķas dalībvalstis, tostarp Somija, Austrija, Slovēnija, Kipra, Zviedrija un Ungārija, ir uzsākušas vai izziņojušas iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot tiesnešu amatā iecelšanas procesus un augsto tiesu darbību, Maltā, Grieķijā, Lietuvā, Latvijā un Īrijā joprojām pastāv problēmas saistībā ar augsta līmeņa tiesnešu iecelšanu amatā; uzsver, ka Komisija konstatē, ka Polijā joprojām pastāv nopietnas bažas par iepriekš ieceltajiem Augstākās tiesas tiesnešiem, tostarp tās pirmo priekšsēdētāju, un par to, ka joprojām netiek īstenots EST prejudiciāls nolēmums par tiesnešu iecelšanu Ārkārtas kontroles palātā; vērš uzmanību uz to, ka Komisija uzskata, ka Slovākijā ieviestais tiesnešiem paredzētais noziedzīgais nodarījums — tiesību aktu ļaunprātīga izmantošana, tiesnešiem pieņemot lēmumus, — joprojām rada bažas, jo tam ir negatīva psiholoģiska ietekme uz tiesnešiem un tas rada slogu izmeklēšanas iestādēm; uzsver, ka Ungārijā joprojām pastāv nopietnas bažas par tiesu iestāžu neatkarību, kas ir pretrunā Komisijas galvenajiem kritērijiem, tostarp par to, ka joprojām pastāv šķēršļi prejudiciālā nolēmuma sniegšanai, problēmas ar lietu sadali *Kúria* un ka *Kúria* priekšsēdētāja iecelšanas sistēma ir nepilnīga;
4. uzsver, ka tiesu iestādēm būtu jāpiešķir pietiekami līdzekļi, lai tās būtu patiesi pieejamas un spētu nodrošināt efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus iedzīvotājiem; konstatē, ka Komisija uzskata, ka lielāki tiesu iestāžu resursi un citi Maltas, Kipras un Grieķijas veiktie pasākumi vēl tiesvedības ilgumu samazinājuši nav, un neizskatīto lietu skaits joprojām ir nopietns izaicinājums; tā kā Horvātijā, Itālijā un Portugālē ir sperti daži soļi pareizajā virzienā, bet reformu efektivitāte vēl nav pamanāma; konstatē, ka Komisija ir aicinājusi Vāciju tās tiesu sistēmai nodrošināt pienācīgus resursus, tostarp tiesnešu atalgojuma līmenī, ņemot vērā Eiropas standartus attiecībā uz tiesu sistēmas resursiem un atalgojumu; aicina Vāciju turpināt īstenot “Tiesiskuma paktu” un tiesu sistēmai nodrošināt pietiekami daudz resursu, palielinot tiesnešu skaitu, kas stiprinātu federālo tiesu sistēmu; atzīst, ka Komisija uzskata, ka 2022. gada ziņojumā par tiesiskumu ir

³⁶ Ungārijas Helsinku komiteja, “Ungārijas tiesu sistēmas reformas būtiski trūkumi”, 2023. gada 31. oktobris.

panākts zināms progress sniegtā ieteikuma par tiesu sistēmas efektivitāti īstenošanā, tostarp Maltā un Spānijā;

5. atzinīgi vērtē finansējumu ar tās programmas “Tiesiskums” starpniecību, ar kuru atbalsta tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās un dod ieguldījumu Eiropas tiesiskuma turpmākā pilnveidošanā;
6. uzskata, ka, lai iedzīvotājiem būtu efektīva piekļuve tiesu iestādēm, dalībvalstīm būtu jādara vairāk, lai sniegtu bezmaksas vai cenas ziņā pieejamu juridisko palīdzību, jo īpaši tiem, kuri paši šādu palīdzību atļauties nevar, un ka būtu vēl vairāk jāatvieglo piekļuve advokātiem; konstatē, ka Komisija uzskata, ka tiek pieliktas pūles, lai risinātu problēmas, kas ir saistītas ar tiesu iestāžu pieejamību un juridisko palīdzību Spānijā, Francijā, Somijā, Bulgārijā, Maltā un Lietuvā, un ka bažas joprojām pastāv Īrijā, Dānijā, Luksemburgā un Ungārijā; konstatē arī, ka Komisija uzskata, ka vairākās dalībvalstīs, tostarp Spānijā, Francijā, Somijā, Bulgārijā un Maltā, patlaban tiek veikti pasākumi, ar kuriem nodrošina tiesības uz advokāta palīdzību, un ka citās dalībvalstīs, piemēram, Lietuvā, Īrijā, Dānijā, Luksemburgā un Ungārijā, uzlabojumi vēl veikti nav; šajā sakarībā aicina Komisiju nākamajā ziņojumā par tiesiskumu iekļaut novērtējumus par to, kā tiek piemērots ES tiesību aktu kopums, kurā ir reglamentēta juridiskā palīdzība civillietās un krimināllietās, piemēram, Padomes 2023. gada 27. janvāra Direktīva 2002/8/EK³⁷ par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos, jo EST judikatūra liecina, ka joprojām pastāv jautājumi par šīs direktīvas interpretāciju;
7. uzsver tieslietu padomju svarīgo lomu tiesu neatkarības nodrošināšanā; uzskata, ka ir jāizvērtē reformas, kas pašlaik tiek pieņemtas dažādās dalībvalstīs, un mudina pielāgot šo struktūru sastāvu un darbību Komisijas un Eiropas Padomes noteiktajiem standartiem, kurus ir apstiprinājusi EST;
8. norāda, ka prokuratūra ir tiesu iestāžu spējas apkarot noziedzību un korupciju galvenais elements; uzsver, ka ir svarīgi garantēt prokuratūras autonomiju un pārskatatbildību; uzsver, ka ir jāievieš aizsardzības pasākumi, ar kuriem palīdz saglabāt prokuratūras autonomiju un pārskatatbildību, tostarp, nodrošinot, ka tā ir brīva no nepamatota politiskā spiediena, jo īpaši no valdības puses;
9. aicina visas dalībvalstis pieņemt tiesnešu rīcības kodeksu, ievērojot Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumus un ņemot vērā šādus kodeksus, kas ir piemērojami Eiropas Cilvēktiesību tiesā (ECT) un EST, izveidot iespējamo rīcības kodeksa un citu tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanas neatkarīgus mehānismus, uzlabot informācijas atklāšanu un pārredzamību attiecībā uz interešu konfliktiem un tiesu iestāžu saņemtajām dāvanām, risināt jautājumu par virpuļdurvju efektu un pieprasītu tiesām publiski izskaidrot savus lēmumus par noraidīšanu;
10. pauž bažas par būtiskām personāla izmaiņām un izziņotām nozīmīgām strukturālām un organizatoriskām izmaiņām Slovērijas policijā un citās neatkarīgās demokrātiskās iestādēs, tostarp attiecībā uz izmeklētājiem, kas strādā pie smagu noziegumu un augsta līmeņa korupcijas lietu izmeklēšanas Slovērijas Valsts krimināllietu aģentūrā, un tas rada šaubas par šādu izmaiņu motivāciju; pauž dziļas bažas par Slovērijas valdības

³⁷ OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp.

nepamatoti paātrināto likumdošanas procesu, jo īpaši attiecībā uz ierosinātajiem grozījumiem kriminālkodeksā un Īpašā prokurora biroja likvidēšanu, kas apdraud tiesas procesu integritāti, grauj Eiropas Savienības cīņu pret krāpšanu, kā arī apdraud Eiropas finanšu interešu un dabas aizsardzību Slovēnijā; aicina Slovēnijas valdību šos grozījumus pārskatīt, ņemot vērā to iespējamās sekas uz tiesiskumu, Savienības finanšu interesēm un Savienības pretkorupcijas sistēmu; atgādina, ka jebkurai krimināltiesību reformai ir jāietver pietiekami un atbilstoši aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu jaunu un jau uzsāktu krimināllietu turpināšanu un efektivitāti, jo īpaši, ja runa ir par augsta līmeņa korupciju, kā arī, lai garantētu tiesu varas neatkarību un prokuratūras autonomiju saskaņā ar Komisijas ieteikumiem secīgajos ziņojumos par tiesiskumu; pauž bažas par to, ka īpašā prokurora lietu nodošana var izraisīt ievērojamu kavēšanos un dažas lietas var vispār netikt izskatītas sakarā ar noilgumu;

11. konstatē Spānijas valdības rīcību, kas ir skaidrojama ar to, ka tā valdības pienākumus sāka pildīt tikai nesen, tostarp gaidāmo amnestijas likuma pieņemšanu; atzīst jautājumus, atzinumus un bažas, ko, reaģējot uz šīm norisēm, ir paudušas dažādas ieinteresētās personas: tostarp tiesnešu, prokuroru, juristu un akadēmisko aprindu apvienības, pilsoniskā sabiedrība un plašā sabiedrība vispār; konstatē, ka Komisija ir arī rakstiski vērsusies pie Spānijas valdības, lai pieprasītu paskaidrojumus; uzsver, ka šis apstāklis būtu jānovērtē neatkarīgi; šajā sakarībā aicina Spānijas valdību nodrošināt Eiropas iestādēm pilnīgu pārredzamību attiecībā uz šo amnestijas likumu un konstatē, ka Spānijas Senāts ir pieprasījis Venēcijas komisijas atzinumu par tā atbilstību konstitūcijai un atbilstību Eiropas noteikumiem un standartiem; pauž nožēlu arī par ilgstošo blokādi Tiesu iestāžu padomē, attiecībā uz kuru Komisija savā ziņojumā par tiesiskumu ir Spānijas iestādēm sniegusi konkrētus ieteikumus;

Korupcija

12. atkārtoti uzsver, ka korupcija nopietni apdraud tiesiskumu un būtiski grauj uzticību demokrātijai un vienlīdzībai likuma priekšā; aicina dalībvalstis un Komisiju pielikt lielākas pūles, lai korupciju izskaustu;
13. uzsver, ka 2022. gada Eiropas aptaujas par korupciju liecina, ka korupcija joprojām vieš nopietnas bažas ES iedzīvotājos un uzņēmumu vadītājos, un liela daļa Eiropas iedzīvotāju uzskata, ka korupcija viņu valstī ir plaši izplatīta (68 %) un ka korupcijas līmenis ir palielinājies (41 %); atzinīgi vērtē to, ka visās dalībvalstīs tagad ir ieviestas pretkorupcijas stratēģijas, kuras tiek regulāri izvērtētas un pārskatītas; atgādina, ka ir vajadzīgs ne tikai saprātīgs tiesiskais regulējums, bet arī efektīva īstenošana, lai izskaustu korumpētu praksi, un ka šādas prakses nepieļaušanas nolūka ir nepieciešama arī pārredzama un atbildīga pārvaldības un integritātes sistēma;
14. pauž nožēlu, ka, neraugoties uz to, ka visās dalībvalstīs ir spēkā korupcijas novēršanas stratēģijas, korupcijas uztvere visā Eiropas Savienībā ievērojami atšķiras: Dānijai, Somijai, Zviedrijai un Nīderlandei ierindojoties starp vismazāk korumpētajām valstīm, savukārt Bulgārijā, Maltā, Ungārijā, Grieķijā un Slovēnijā korupcijas uztveres līmenis ir satraucošs²⁹; ar bažām atzīmē arī to, ka Komisija uzskata, ka dažām dalībvalstīm, piemēram, Bulgārijai, Maltai, Ungārijai, Grieķijai un Slovēnijai, vēl ir jāpanāk stabili rezultāti augsta līmeņa korupcijas lietu izmeklēšanā un saukšanā pie atbildības, kas vainagotos ar galīgiem notiesājošiem spriedumiem, kuriem ir atturoša ietekme;

konstatē, ka *GRECO* nesen publicēja ziņojumu par Kipru, uzsverot korupcijas apkarošanas tiesību aktu faktiskās efektivitātes trūkumu un norādot uz konkrētiem riskiem tiesībsardzības jomā³⁸;

15. uzsver, ka dalībvalstu valdībām, ES ierēdņiem, politiķiem, ievēlētajiem pārstāvjiem un vadoņiem būtu jārāda priekšzīme citiem, atturoties no jebkādam koruptīvām darbībām, un ka valdība vai politiķi iejaukties korupcijas izmeklēšanā nedrīkstētu; aicina Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupu veikt pasākumus, ar kuriem tiktu reaģēts uz Parlamenta rezolūcijām par tiesiskumu, lai palīdzētu apkarot korupcijas nesodāmību; norāda, ka korupcijā var būt iesaistītas arī ES amatpersonas, politiķi, ievēlētie pārstāvji un vadoņi, kā par to var pārliecināties no Katargeitas skandāla; tādēļ atkārtoti prasa gada pārskatā iekļaut arī ES iestādes; atkārtoti aicina Komisiju, cik vien iespējams ātri, pabeigt sarunas par ES pilntiesīgu dalību *GRECO*;
16. uzsver, ka iedzīvotājiem un uzņēmumiem, ziņojot par korupcijas gadījumiem, jo īpaši, ceļot trauksmi, būtu jājūtas droši; konstatē, ka Komisija uzskata, ka visā Eiropas Savienībā joprojām pastāv būtiski trauksmes celšanas šķēršļi, lai gan dažas dalībvalstis, piemēram, Slovākija, Kipra, Dānija un Malta, ir veikušas pasākumus, ar kuriem tās mēģina uzlabot šo situāciju; aicina Slovākijas valdību ievērot Eiropas Savienības Direktīvas par trauksmes cēlēju aizsardzību saistošos principus³⁹ un pārskatīt ierosinātās izmaiņas attiecībā uz trauksmes cēlēju aizsardzību Slovākijā; pauž īpašas bažas par to, ka trauksmes cēlējiem tiek liegta aizsardzība ar atpakaļejošu spēku, kā rezultātā trūkst juridiskās noteiktības; konstatē, ka trauksmes cēlēju aizsardzības birojs par šiem jautājumiem ir informējis Komisiju;
17. nosoda to, ka Malta joprojām īsteno savu ieguldītājiem paredzēto pilsonības shēmu, kas rada lielu korupcijas un citu noziegumu risku, jo īpaši, ņemot vērā vairāku citu dalībvalstu veiktos pasākumus, ar kuriem tās ieguldītājiem paredzētās pilsonības shēmas atceļ; konstatē joprojām Eiropas Savienības Tiesā neizskatīto prasību, ko Komisija ir cēlusi Tiesā pret Maltu par tās ieguldītājiem paredzēto pilsonības shēmu, un atkārtoti apstiprina savu nostāju, ka Komisijai būtu jāizmanto tās prerogatīva ierosināt tiesību aktus un likt priekšā ES tiesību aktos Eiropas Savienībā aizliegt visas ieguldītājiem paredzētās pilsonības shēmas;
18. atzīst Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) svarīgo lomu tiesiskuma aizsardzībā un korupcijas apkarošanā Savienībā un mudina Komisiju turpmākajos ziņojumos cieši uzraudzīt dalībvalstu sadarbības līmeni ar *EPPO*; aicina dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, *EPPO* pievienoties; uzskata, ka dalībai *EPPO* būtu jākalpo par ES līdzekļu saņemšanas priekšnoteikumu; atkārtoti prasa *EPPO* pilnvaras paplašināt;
19. uzskata, ka Eiropas struktūrām, piemēram, Eiropolam, *Eurojust*, Eiropas Revīzijas palātai, *EPPO* un Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), būtu jāuzlabo

³⁸ *GRECO*, piektā novērtēšanas kārtā, *Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies* (“Korupcijas nepieļaušana un godprātīguma veicināšana centrālajās valdībās (augstāko izpildfunkciju līmenī) un tiesībsardzības iestādēs”) - Novērtējuma ziņojums. Kipra, 2023. gada 2. oktobris.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp.

sadarbība, ar kuras starpniecību tiktu novērsta korupcija gan ES dalībvalstīs, gan Eiropas iestādēs; šajā sakarībā aicina izveidot arī efektīvu ES ētikas struktūru;

20. konstatē, ka korupcijā var būt iesaistītas valsts iestādes, tostarp tiesu un policijas iestādes, kas ir tieši tās iestādes, kurām pret korupciju būtu jācīnās; šajā sakarībā joprojām pauž bažas par to, ka panāktais progress nesodāmības kultūras izskaušanā augstākajā līmenī Maltā ir lēns un ierobežots, kā tas ir konstatēts neatkarīgā publiskajā izmeklēšanā par *Daphne Caruana Galizia* slepkavību; uzskata, ka ES struktūrām, piemēram, Eiropolam, ir nozīmīga loma korupcijas gadījumu izmeklēšanā un pierādījumu nodrošināšanā, taču tās kavē prasība par Eiropola iesaistes apstiprināšanu dalībvalstīs; prasa nostiprināt Eiropola pilnvaras, lai tas varētu izmeklēt iepriekš aprakstītos korupcijas gadījumus; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai Eiropols ES līmenī veiktu pārraudzību un stiprinātu ES neatkarīgos pārskatatbildības mehānismus, struktūras un aģentūras un uzlabot Eiropola pasākumu demokrātisko kontroli, ieskaitot ar Kopīgās parlamentārās kontroles grupas palīdzību, tostarp, sistemātiski novērtēt visas aģentūras darbības un tās pilnvaru ievērošanu, kā arī pienākumu pildīt ieteikumus, kurus Parlaments ir sniedzis aģentūrai;
21. atzinīgi vērtē Komisijas pretkorupcijas priekšlikumus, kas ir atbilde uz Parlamenta aicinājumiem pastiprināt cīņu pret korupciju; konstatē, ka Komisija plāno iekļaut korupcijas novēršanu ES politikas un programmu izstrādē un aktīvi atbalstīt dalībvalstu centienus īstenot saprātīgu pretkorupcijas politiku un tiesību aktus; atzinīgi vērtē vēlmi risināt korupcijas pārrobežu dimensiju, visā Eiropas Savienībā nosakot kriminālatbildību par korupcijas nodarījumiem un saskaņojot sodus;
22. uzsver, ka korupcija un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir cieši saistītas un ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir viens no svarīgākajiem organizētās noziedzības nelikumīgo darbību katalizējošiem faktoriem un tādējādi arī uzbrukums tiesiskumam – ar tā palīdzību noziedznieki noziedzīgi iegūtos līdzekļus iepludina likumīgā ekonomikā; apzinās, ka krāpšana pret ES budžetu arī var kalpot par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas priekšnoteikumu; atkārtoti pauž stingru pārliecību, ka, tikai stiprinot ES krāpšanas apkarošanas arhitektūru un palielinot pārredzamību Eiropas iestādēs, ES finanšu interešu aizsardzība var tikt efektīvi un lietderīgi garantēta un stiprināta, jo tādējādi tiek pārvarēti valstu sistēmām raksturīgie ierobežojumi, kas nav pietiekami, lai atvairītu arvien transnacionālākos uzbrukumus Savienības finanšu interesēm;

Neatkarīgas iestādes

23. uzsver, ka līdzsvara un atsvara sistēma var darboties tikai tad, ja konstitucionālās tiesas, ombudi, valstu cilvēktiesību iestādes, revīzijas biroji, līdztiesības iestādes un visas citas neatkarīgās iestādes spēj darboties un tām ir pietiekami plašas pilnvaras, neatkarība un atbilstošs finansējums;
24. konstatē, ka Komisija uzskata, ka situācija ombudu, valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāžu, līdztiesības struktūru un citu neatkarīgo iestāžu jomā dalībvalstīs ir ļoti atšķirīga – daži procesi pareizajā virzienā ir novēroti Kiprā, Slovākijā, Luksemburgā, Portugālē, Slovēnijā un Polijā, kamēr Lietuvā, Ungārijā un Horvātijā joprojām pastāv problēmas, bet Itālijā, Čehijā, Maltā un Rumānijā vēl aizvien nav izveidota neviena

valsts cilvēktiesību iestāde, kā tas ir paredzēts ANO Parīzes principos, un Bulgārijā, Spānijā un Austrijā kavējas iecelšana amatos dažādās neatkarīgās iestādēs, savukārt Polijā ir apdraudēta Augstākā revīzijas biroja efektīva darbība; ar lielām bažām norāda uz nesenajiem notikumiem Grieķijā, kur neatkarīgas iestādes, piemēram, Grieķijas Komunikācijas drošības un privātuma iestāde (*ADAE*) un Grieķijas Datu aizsardzības iestāde, ir pakļautas arvien lielākam spiedienam sakarā ar to darbu saistībā ar spieģoprogrammatūras nelikumīgu izmantošanu, un Grieķijas parlaments nesēn ir steigšus aizvietoja *ADAE* valdes locekļus, acīmredzot tāpēc, ka *ADAE* teju teju būtu pieņēmusi lēmumu piemērot Grieķijas izlūkošanas aģentūrai naudas sodu;

Mediju plurālisms un mediju brīvība

25. uzsver, ka bez mediju plurālisma un mediju brīvības demokrātiska dzīve un tiesiskums pastāvēt nevar;
26. uzskata, ka plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamība ir plašsaziņas līdzekļu plurālisma saglabāšanas minimālā pamatprasība; konstatē, ka Komisija uzskata, ka kopš 2022. gada ziņojuma par tiesiskumu Grieķijā, Luksemburgā un Zviedrijā ir pieņemti jauni tiesību akti, kas palielina mediju īpašumtiesību pārredzamību vai uzlabo informācijas par mediju īpašumtiesībām pieejamību sabiedrībai, un ka šādu tiesību aktu noteikumi ir pastiprināti arī Kiprā; konstatē, ka Bulgārijā, Čehijā un Francijā izmaiņas vēl pabeigtas nav; mudina Eiropas iestādes beidzot pieņemt un īstenot stingru un vērienīgu Mediju brīvības aktu, kas nodrošinātu mediju īpašumtiesības reglamentējošo tiesību aktu pārredzamības saskaņošanu ES līmenī;
27. konstatē, ka Komisija uzskata, ka mediju regulatori nav pietiekami aizsargāti ar aizsardzības pasākumiem pret nepamatotu politisko ietekmi, piemēram, Ungārijā, Slovēnijā un Polijā, un ka iestādēm trūkst resursu, jo īpaši Grieķijā un Rumānijā; aicina Komisiju veikt visus vajadzīgos pasākumus, kas nodrošinātu Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas⁴⁰ 30. panta efektīvu īstenošanu, nosakot prasību par aizsardzības pasākumiem attiecībā uz valsts regulatīvo iestāžu neatkarību;
28. uzsver sabiedrisko mediju redakcionālās neatkarības nozīmi un visu dalībvalstu pienākumu to ievērot; uzsver, ka ir jāizveido aizsardzības pasākumi pret iekšēju un ārēju iejaukšanos; uzskata, ka sabiedriskie mediji būtu jāpasargā no politiska spiediena, tostarp nepamatotas atlaišanas, un ka būtu jāievieš aizsardzības pasākumi, kas garantētu, ka redakcionālus lēmumus var pieņemt brīvi; konstatē, ka Komisija uzskata, ka Luksemburga, Slovēnija, Vācija, Igaunija, Slovākija un Čehija ir uzsākušas iniciatīvas, ar kurām tās stiprina tiesiskās garantijas vai budžeta līdzekļus nolūkā uzlabot valsts sabiedrisko raidorganizāciju neatkarību, un Kipra, Īrija un Zviedrija arī apsprieda reformas un ka Rumānijā, Maltā, Polijā un Ungārijā attiecīgi pasākumi veikti nav; konstatē jaunākos mediju plurālisma uzraudzības instruments redakcionālās autonomijas un politiskās neatkarības apdraudējums Maltā ir novērtēts kā “augsts” un novērtējums par mediju plurālisma vispārējo apdraudējumu ir mainīts no “vidējs” uz “augsts”;

⁴⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva), OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.

29. ar bažām konstatē plānoto Slovēkijas radio un televīzijas pārstrukturēšanu, kas ir valsts galvenā sabiedriskā raidorganizācija; uzsver, cik svarīgi ir saglabāt brīvus un neatkarīgus medijus kā demokrātiskas sabiedrības stūrakmeni; pauž nožēlu par Slovēkijas premjerministra un vairāku valdības amatpersonu lēmumu pārtraukt saziņu ar galvenajiem medijiem, atzīstot to par būtisku šķērslī sabiedrības tiesībām saņemt būtisku valdības informāciju; uzsver, ka šādas darbības ierobežo gan mediju brīvību, gan pārredzamību, kā arī veicina manipulatīvas dezinformācijas izplatīšanos publiskajā telpā;
30. aicina Padomi un Komisiju nodrošināt pienācīgu finansējumu neatkarīgai un kvalitatīvai Eiropas mēroga žurnālistikai valsts, reģionālā un vietējā līmenī;

Žurnālistu aizsardzība

31. atgādina, ka neatkarīga žurnālistika ir uzskatāma par neatsveramu demokrātiskā tiesiskuma elementu, kas ir daļa no būtiskās līdzvara un atsvāra sistēmas, kā arī sabiedrības īstenotās kontroles elementu; pauž savas bažas par vairāku valdību un ekonomisko spēku apzinātajiem centieniem aplūsināt žurnālistus, kuri atklāj pārkāpumus; uzsver, ka nepamatota iejaukšanās un spiediens, bailes un pašcenzūra attur žurnālistikas vārda brīvības īstenošanu;
32. pauž nožēlu par satraucošajām tendencēm žurnālistu drošības jomā vairākās dalībvalstīs; konstatē, ka Eiropas Padomes žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformā kopš 2015. gada ir reģistrēti vairāk nekā 1600 brīdinājumi par draudiem; pauž nožēlu par žurnālistu iebiedēšanu vēlēšanu kampaņu laikā, piemēram, nesen notikušajās vēlēšanās Slovēkijā; pauž nožēlu par to, ka Malta kopš *Daphne Caruana Galizia* slepkavības nav uzlabojusi žurnālistu darba apstākļus, tostarp nav efektīvi īstenoti visi 2021. gada 29. jūlija sabiedriskās izmeklēšanas ziņojuma ieteikumi; aicina Slovēkijas valdības amatpersonas atturēties no verbāliem uzbrukumiem personām; uzsver publisko un valdības amatpersonu pienākumu kalpot visiem iedzīvotājiem, jo īpaši valstī, kurā ir notikuši naida noziegumi un ir noslepkavots žurnālists;
33. pauž satraukumu par to, ka visā Eiropas Savienībā joprojām tiek pieņemta stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību; aicina dalībvalstis piemērot Komisijas Ieteikumu (ES) 2022/758⁴¹; un pieņemt iekšējus, stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību apkarojošus tiesību aktus, lai aizsargātu sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību. norāda, ka to var panākt, atceļot cietumsodus par neslavas celšanas lietām, atceļot kriminālatbildību par neslavas celšanu un tā vietā dodot priekšroku civiliem vai administratīviem tiesu procesiem; atzinīgi vērtē politisko vienošanos starp ES likumdevējiem par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību apkarojošo direktīvu⁴²; aicina Komisiju izpētīt iespēju ierosināt turpmākus tiesību aktus, kas

⁴¹ Komisijas 2022. gada 27. aprīļa Ieteikums (ES) 2022/758 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību"), OV L 138, 17.5.2022., 30. lpp.

⁴² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību"), COM(2022)0177.

aptvertu visus stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību gadījumus, tostarp iekšējos gadījumus; pauž nožēlu, ka, neraugoties uz dažādu starptautisko organizāciju paustajām bažām, Malta ierosinātās normas par stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību apkarošanu žurnālistu darbu aizsargā nepietiekami⁴³; atkārtoti aicina dažus Malta politikus, tostarp bijušo Malta premjerministru, atsaukt *Daphne Caruana Galizia* mantinieku mantotās neslavas lietas, kas joprojām – vairākus gadus pēc viņas slepkavības – turpinās;

34. aicina Grieķijas valdību risināt nopietnās problēmas, ko ir identificējusi alianse “Ātra reaģēšana mediju brīvības jomā” (*MFRR*), kas apseko un uztrauga preses un mediju brīvības pārkāpumus un reaģē uz tiem, jo īpaši saistībā ar patvaļīgu novērošanu, nesodāmību vai noziegumiem pret žurnālistiem, stratēģiskām tiesvedībām pret sabiedrības līdzdalību un mediju neatkarību un plurālismu⁴⁴; ar lielām bažām norāda uz Francijas iestāžu neseno veikto reportieru aizturēšanu, acīmredzot nolūkā atklāt viņas avotus, kā arī Nīderlandes žurnālista, kas strādā “*De Correspondent*”, telefonsarunu nelikumīgo noklausīšanos;
35. asi nosoda nopietnas izmeklēšanas trūkumu *Giorgos Karaivaz* slepkavības lietā; norāda, ka abi iespējamie slepkavas tika arestēti vairāk nekā divus gadus pēc slepkavības, pamatojoties uz pierādījumiem, kas policijai, šķiet, bija pieejami visu laiku; uzskata, ka slepkavības pasūtītājs joprojām nav noskaidrots; atzīmē, ka – gluži tāpat kā un – izmeklēja korupciju un noziedzību un, iespējams, iedzīvojās ienaidniekos, kas ieņēma augstus amatus, arī politiskajās aprindās; norāda, ka aizdomās turētais *Daphne Caruana Galizia* slepkavības pasūtītājs joprojām nav tiesāts un ka iestādes joprojām nav pienācīgi noskaidrojušas visus viņas izmeklētos korupcijas gadījumus un noziegumus;
36. nosoda žurnālistu nelikumīgu novērošanu, jo īpaši gadījumos, kad tiek izmantota spieģrogrammatūra; pauž satraukumu par Komisijas atteikumu īstenot visus *Pegasus* īpašās izmeklēšanas komitejas ieteikumus un uzskata to par bezdarbību; atkārtoti aicina Komisiju novērtēt, vai ir izpildīti ieteikumā izklāstītie īpašie nosacījumi, kas ir izvirzīti Kīprai, Grieķijai, Ungārijai, Polijai un Spānijai un kuru izpildes termiņš bija 2023. gada 30. novembris; norāda, ka nevienā no daudzajiem gadījumiem, kad spieģrogrammatūra ir tikusi ļaunprātīgi izmantota pret žurnālistiem, aktīvistiem, politiķiem, juristiem un citiem politiskiem mērķiem, nav triumfējis taisnīgums; tāpēc secina, ka pretēji Komisijas pieņemumam daudzas valsts iestādes šo jautājumu risināt nevēlas un nespēj, atstājot cietušos bez efektīvas tiesiskās aizsardzības un nenodrošinot demokrātijas principu ievērošanu; pauž nopietnas bažas par to, kā nesodāmība spieģrogrammatūras ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos ietekmē žurnālistus un viņu avotus; uzsver, ka spieģrogrammatūras nelikumīga izmantošana, ko veic valstu valdības, tieši un netieši ietekmē lēmumu pieņemšanas godprātību, tādējādi apdraudot demokrātiju Eiropas Savienībā un uzrādot steidzamo vajadzību pēc lielākas pārredzamības un juridiskās pārskatatbildības novērošanas jomā;
37. atgādina, ka spieģrogrammatūras tirdzniecība un izmantošana ir stingri jāreglamentē, ka spieģrogrammatūras izmantošanai dalībvalstīs ir jābūt samērīgai un ka tā nedrīkst

⁴³ Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs, Vēstule Malta parlamenta spīkeram, 2023. gada 26. septembris. Starptautiskais Preses institūts, “Murdered, surveilled and sued: decisive action needed to protect journalists and salvage press freedom in Greece” (“Noslepkavoti, uzraudzīti un iesūdzēti tiesā: apņēmīga rīcība nepieciešama, lai aizsargātu žurnālistus un glābtu preses brīvību Grieķijā”), 2023. gada 27. septembris.

būt patvaļīga, un ka novērošana ir jāatļauj tikai šauri, iepriekš noteiktos apstākļos; uzskata, ka efektīviem *ex ante* tiesas uzraudzības nodrošināšanas mehānismiem ir izšķiroša nozīme indivīda brīvību aizsardzībā; atkārtoti uzsver, ka atļauja neierobežoti izmantot novērošanu nedrīkst apdraudēt indivīda tiesības; akcentē, ka svarīgi ir arī nodrošināt, ka tiesu iestādes var īstenot pilnvērtīgu un efektīvu *ex post* pārraudzību attiecībā uz novērošanas pieprasījumiem valsts drošības interesēs, lai garantētu iespēju apstrīdēt valdību īstenotu spieģprogrammatūras nesamērīgu izmantošanu;

38. uzsver, ka spieģprogrammatūras nelikumīgas izmantošanas ietekme ir daudz lielāka dalībvalstīs, kurās iestādes, kurām normālos apstākļos būtu uzdevums veikt izmeklēšanu un sniegt tiesisko aizsardzību mērķpersonām un nodrošināt pārskatatbildību, kontrolē valsts, un ka šādās valstīs, kurās ir tiesiskuma krīze un ir apdraudēta tiesu neatkarība, uz valsts iestādēm pašauties nevar; tādēļ aicina Komisiju ziņojumā par tiesiskumu izklāstīt īpašus, katrai valstij paredzētus uzraudzības pasākumus un ieteikumus attiecībā uz dalībvalstu īstenotu spieģprogrammatūras nelikumīgu izmantošanu, izvērtējot valsts iestāžu vēlmi un gatavību nodrošināt tiesisko aizsardzību mērķpersonām;

Pārredzamība un piekļuve informācijai

39. pauž nožēlu par pastāvīgajām grūtībām, kurām daudzās dalībvalstīs uzduras daudzi pilsoņi, žurnālisti un parlamentārieši, kas cenšas iegūt informāciju un piekļūt dokumentiem; uzsver, ka pārāk bieži valsts iestādes apzināti traucē piekļuvi informācijai un dokumentiem, piemēram, nesamērīgi aizkavējot lēmumu pieņemšanu vai piešķirot tikai šķietamu piekļuvi, darot pieejamu tikai daļu informācijas; konstatē, ka Komisija uzskata, ka vairākās dalībvalstīs, piemēram, Čehijā, Lietuvā un Slovākijā, ir īstenotas iniciatīvas, ar kurām labāk regulē piekļuvi informācijai, un dažas citas dalībvalstis, piemēram, Vācija, Spānija, Horvātija, Luksemburga un Ungārija, strādā pie uzlabojumiem šajā jomā; tomēr norāda, ka dažas dalībvalstis, piemēram, Malta, Austrija un Somija, joprojām pilnībā bažas neklidē; atkārtoti aicina Maltas valdību atsaukt savas apelācijas sūdzības pret ziņu platformu *The Shift News*, kura ir iesniegusi virkni pieprasījumu nodrošināt informācijas brīvību;
40. aicina ES iestādes demonstrēt priekšzīmi attiecībā uz piekļuvi informācijai un dokumentiem; šajā sakarībā konstatē neseno Eiropas ombuda īpašo ziņojumu par laiku, kas Eiropas Komisijai ir vajadzīgs, lai izskatītu pieprasījumus par publisku piekļuvi dokumentiem, ņemot vērā tās stratēģisko izmeklēšanu šajā jautājumā, kurā tā konstatēja administratīvas kļūmes, jo Komisija atklāja sistēmisku un būtisku kavēšanos, kas tiek pieļauta atkārtoto pieteikumu izskatīšanā⁴⁵; aicina Komisiju šo atkārtoto problēmu atrisināt vienu par visām reizēm;
41. mudina dalībvalstis reglamentēt lobēšanu, piemēram, ieviešot obligātus valsts pārredzamības reģistrus, kurā tiktu vesta uzskaitē par visiem politiķiem, locekļiem un valdību, iestāžu un aģentūru amatpersonām; mudina politiķus, valdības amatpersonas un iestāžu un aģentūru amatpersonas publiskot visu savu sanāksmju sarakstu;

⁴⁵ Eiropas Ombuds, Īpašais Eiropas ombuda ziņojums viņas stratēģiskās izmeklēšanas ietvaros par laiku, kurš Eiropas Komisijai ir vajadzīgs, lai izskatītu pieprasījumus par publisku piekļuvi dokumentiem (stratēģiskā izmeklēšana OI/2/2022/OAM)", 2023. gada 18. septembris.

Tiesiskuma ekonomiskā dimensija

42. aicina stiprināt tiesiskuma principu iekšējā tirgū; uzsver, ka uzticamas un stabilas tiesiskuma struktūras ir galvenie ieguldījumu un tirdzniecības pīlāri, kas ir būtiski no konkurētspējas viedokļa un līdz ar to arī – labklājības sistēmas un darba tirgus kapacitātes Eiropas Savienībā viedokļa; pauž nožēlu par dalībvalstu pasākumiem šajā jomā, kas pārkāpj Savienības tiesību aktus, piemēram, par dažiem protekcionisma pasākumiem;
43. prasa pastiprināt tiesiskuma ekonomiskās dimensijas uzraudzību; aicina Komisiju ziņojumā par tiesiskumu ar paplašinātu ziņojuma priekšmetu lielāku un īpašu uzmanību pievērst ekonomiskajai dimensijai;
44. atgādina savu nosodījumu par paziņoto sistēmisko diskriminējošo, nepārredzamo un netaisnīgo praksi pret uzņēmumiem atsevišķās nozarēs Ungārijā un ES līdzekļu izmantošanu valdības politisko sabiedroto iedzīvošanās nolūkos, kas ir pretrunā ES konkurences un publiskā iepirkuma noteikumiem; pauž nopietnas bažas par arvien lielāko uzņēmumu koncentrāciju to oligarhu rokās, kuri ir saistīti ar pašreizējo valdību un kuri ir publiski pauduši savu nodomu iegādāties daļas galvenajās nozarēs, kā arī par to, ka notiek vēršanās pret šo uzņēmumu konkurentiem;
45. atgādina, ka Līgumu piemērošanas jomā saskaņā ar Pamattiesību hartu ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ un ka brīvība veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvība un kapitāla brīva aprīte ir vienotā tirgus pamatbrīvības; uzsver, ka noteikumi par vienlīdzīgu attieksmi aizliedz atklātu un slēptu diskrimināciju valstspiederības dēļ vai uzņēmuma gadījumā – tā mītnesvietas dēļ; uzsver, ka pareiza konkurences un publiskā iepirkuma noteikumu īstenošana ir arī Ungārijas uzņēmumu interesēs;
46. aicina dalībvalstis starptautiskajai sabiedrībai apliecināt savu apņemšanos ievērot tiesiskumu un precīzi un konsekventi īstenot visus pieņemtos ES ierobežojošos pasākumus, kā arī novērst to apiešanu; aicina Komisiju šā aspekta izpildei cieši sekot līdzi;

Pilsoniskās sabiedrības telpa

47. atzīst pilsoniskās sabiedrības un veselīgas pilsoniskās telpas izšķirošo nozīmi tiesiskuma uzturēšanā un aizsardzībā un atkārtoti aicina izveidot atsevišķu nodaļu, kas būtu veltīta pilsoniskās sabiedrības stāvoklim dalībvalstīs; norāda ka Komisija uzskata, ka Malta, Īrija, Bulgārija, Lietuva un Vācija ir paziņojušas par centieniem uzlabot vai cenšas uzlabot pilsoniskās sabiedrības sistēmu, un uzskata, ka Kiprā, Grieķijā, Spānijā, Itālijā un Francijā pilsoniskā sabiedrība saskaras ar īpašām problēmām, savukārt Ungārijā un Polijā – ar pastāvīgiem nopietniem sistēmiskiem ierobežojumiem; aicina visas dalībvalstis atzīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO) par svarīgām demokrātiskajā dzīvē ieinteresētajām personām un radīt pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi;
48. aicina Komisiju, izmantojot īpašu finansējumu, ar programmas “Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” starpniecību turpināt ieguldīt PSO spēju veidošanā uzraudzīt tiesiskuma situāciju dalībvalstīs un ziņot par to, kā arī nodrošināt pienācīgu aizsardzību

PSO, kuras iesaistās šajā procesā; pauž bažas par to, ka neobjektīvs finansējuma sadalījums dažās valstīs ietekmē PSO, kas strādā pie neaizsargātu grupu tiesību veicināšanas vai strādā, vispārīgāk runājot, pie jautājumiem, kurus valdības neatbalsta; mudina rūpīgi izvērtēt šos jautājumus visās ziņojumā ietvertajās valstīs un uzsver, ka ir vajadzīgi valstīm adresēti ieteikumi, ar kuru palīdzību šie jautājumi tiktu risināti; mudina Komisiju apsvērt ES līdzekļu tiešu pārvaldību, lai nodrošinātu, ka atbilstīgie saņēmēji, piemēram, PSO, uzņēmumi un vietējās pašvaldības, saņem tiem paredzēto ES finansējumu;

49. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu direktīvai par Eiropas pārrobežu apvienībām (COM(2023)0516) un aņemas par prioritāti noteikt tā pieņemšanu; papildus tam mudina Komisiju iesniegt stratēģiju, ar kuru tiek noteikti minimālie PSO aizsardzības standarti visās dalībvalstīs, lai veicinātu tādu regulatīvo un politisko vidi, kas būtu brīva no draudiem un uzbrukumiem, un nodrošināt PSO ilgtspējīgu un nediskriminējošu piekļuvi resursiem, vienlaikus atbalstot to iesaistīšanos pilsoniskajā dialogā un līdzdalību politikas veidošanā;
50. pauž nopietnas bažas par Slovērijas valdības paziņotajiem plāniem pieņemt tiesību aktus, kas grautu pilsonisko telpu, cita starpā tāpēc, ka tiktu ierobežota NVO darbība un stigmatizētas organizācijas, kuras saņem ārvalstu finansējumu;
51. pauž nožēlu par to, ka cilvēktiesību aizstāvju stāvoklis Eiropas Savienībā pēdējos gados ir aizvien vairāk pasliktinājies; mudina Komisiju un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, kas nodrošinātu, ka cilvēktiesību aizstāvji var strādāt netraucēti un droši;

Likumīga spēka lietošana no policijas puses tiesiskuma ietvaros, kā arī vārda un miersmiltīgas pulcēšanās brīvība

52. uzsver, ka tiesībaizsardzībai ir būtiska nozīme no tiesiskuma saglabāšanas, drošas vides radīšanas cilvēkiem un iespēju viņiem izmantot pamattiesības viedokļa; pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu daudzās dalībvalstīs, tostarp Beļģijā, Kiprā, Portugālē un Slovērijā, tiesībaizsardzības iestādēm trūkst pietiekamu resursu, lai efektīvi veiktu tādas uzdevumus kā cīņa pret korupciju; aicina dalībvalstis nodrošināt pienācīgu finansējumu, apmācību un cilvēkresursus policijai un citām tiesībaizsardzības iestādēm;
53. uzsver, ka spēka lietošanas prerogatīva ir jāuztver ārkārtīgi piesardzīgi, un vērš uzmanību uz to, ka dalībvalstīs ir jānodrošina, lai policija pielieto spēku tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams, un tikai tiktāl, ciktāl tas ir vajadzīgs likumīga mērķa sasniegšanas nolūkā; atgādina, ka policijai ir jāpilda savi uzdevumi saskaņā ar objektivitātes un nediskriminācijas principu; aicina dalībvalstis rūpīgi izmeklēt visus gadījumus, kad tiesībaizsardzības iestādes spēku izmanto pārmērīgi vai izturas diskriminējoši, un nodrošināt sistēmiskas garantijas pret šādu ļaunprātīgu izmantošanu;
54. aicina dalībvalstis šajā sakarā ņemt vērā Eiropas Padomes Policijas ētikas kodeksu; uzskata, ka policijas darbinieki būtu jāapmāca izmantot tādas sabiedriskās kārtības uzturēšanas alternatīvu praksi, kas demonstrantu vai aizturēto dzīvību neapdraud; aicina dalībvalstis ieviest ES mēroga pamatnostādnes, ar kurām nodrošina pārredzamu, neatkarīgu un konsekventu to ieroču atlases, testēšanas un izmēģinājumu procesu, kurus izmanto tiesībaizsardzības darbinieki, pamatojoties uz ANO standartiem, ieteikumiem

un pamatprincipiem; konstatē, ka, veicot šādu novērtējumu, pirms atlases un ieviešanas būtu jānosaka atbilstība starptautiskajiem cilvēktiesību aktiem un standartiem; aicina dalībvalstis vākt datus par visiem spēka lietošanas gadījumiem, lai gūtu pierādījumus par tā lietošanu, ļaunprātīgu izmantošanu, neparedzamām sekām, ievainojumiem un nāves gadījumiem, kā arī to cēloņiem; pauž bažas par to, ka tiesībaizsardzības iestādes visā Eiropas Savienībā spēku izmanto pārmērīgi; uzsver, ka Francijas policija ir smagāk bruņota nekā lielākā daļa citu policijas spēku citur Eiropas Savienībā; pauž bažas par to, ka arī Francijas tiesībaizsardzības iestādes patvaļīgi aiztur demonstrantus, kas ir tiesību uz brīvību pārkāpums, jo lielākā daļa aizturēto tiek atbrīvoti dažu stundu laikā bez jebkādas apsūdzības;

55. pauž dziļas bažas par to, ka visā Eiropas Savienībā joprojām tiek ziņots par daudziem nesamērīga spēka pielietošanas gadījumiem pret demonstrantiem, tostarp par demonstrantu piekaušanu; konstatē, ka dažās dalībvalstīs tiesībaizsardzības iestādes arvien vairāk izmanto „mazāk nāvējošus ieročus”, lai kontrolētu vai izkliegtu demonstrantu pūli, kā rezultātā arī pēdējos gados ievērojams skaits cilvēku ir tikuši nopietni ievainoti, kādēļ ir vajadzīgas skaidras pamatnostādnes par to izmantošanu;
56. uzskata, ka vairākās vietās visā Eiropas Savienībā vārda un pulcēšanās brīvība tiek īstenota satraucošos apstākļos; uzsver, ka tiesību uz miermīlīgu pulcēšanos ierobežojumu pamatā principā nevar būt tāda vēstījuma saturs, kuru protesta dalībnieki vēlas paust, jo tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos ir cieši saistītas ar tiesībām uz vārda brīvību, izņemot pulcēšanās, kuru mērķis ir kūdīt uz vardarbību; pastāv uz to, ka tiesību aktiem un praksei attiecībā uz mītiņiem vienmēr būtu jāatbilst starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, kas reglamentē pulcēšanās brīvību un demonstrāciju policejisko uzraudzību, tostarp, nodrošinot policistiem visaptverošu apmācību cilvēktiesību jomā; aicina dalībvalstis nepieņemt tiesību aktus vai nepieņemt praksi, ar ko preventīvi ierobežo tiesības miermīlīgi protestēt vai kas protestētājiem iepriekš inkriminētu kriminālu rīcību bez tiesas uzraudzības;
57. pauž dziļas bažas par daudzajiem gadījumiem, kad policijas dienesti dažādās dalībvalstīs spēku pret minoritāšu grupām, piemēram, pret romiem, lieto pārmērīgi; aicina dalībvalstu iestādes visus šādus gadījumus izmeklēt pilnībā un neatkarīgi; pauž dziļas bažas par to, ka trīs gados Grieķijā ir nogalināti trīs romu jaunieši un ka minētie gadījumi rūpīgi izmeklēti netiek;

Līdztiesība, nediskriminācija un plurālisms

58. konstatē, ka regress demokrātijas un tiesiskuma jomā un minoritāšu tiesību iedragāšana bieži vien iet roku rokā, un vēlreiz uzsver, ka turpmākajos ziņojumos demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību (DTP) uzraudzība ir jāīsteno saskaņā ar visaptverošu pieeju; pauž nožēlu par progresu trūkumu minoritāšu aizsardzībā visā Eiropas Savienībā; nosoda naida runu pret minoritāšu grupām, cita starpā arī no valdības vai politisko amatpersonu puses;
59. uzsver, ka ir jācīnās pret visu veidu diskrimināciju, naida runu un noziegumiem, kas jo īpaši ir vērsti pret minoritāšu grupām un nacionālo, etnisko, lingvistisko un reliģisko minoritāšu pārstāvjiem; aicina Komisiju nākamajā ziņojumā iekļaut īpašu jaunu pīlāru par minoritāšu aizsardzību, visās dalībvalstīs kartējot visu veidu ksenofobiju, rasismu,

antisemitismu, islamofobiju, antičigānismu un *LGBTIQ* fobiju, naida runu un diskrimināciju;

60. pauž satraukumu par neseno antisemitisma pieaugumu, tostarp vardarbības aktiem, iebiedēšanu un sabiedriskās vietās afišētiem naida simboliem;
61. pauž satraukumu arī par islamofobijas līmeni Eiropas Savienībā, tostarp nomelnošanas kampaņām un dezinformāciju;
62. pauž vilšanos par Komisijas lēno rīcību pamattiesību normu un judikatūras neievērošanas dalībvalstīs novēršanā; mudina Komisiju kā Līgumu pareizas izpildes uzraudzītāju uzņemties atbildību par ES tiesību aktu cilvēktiesību jomā izpildes nodrošināšanu un nepaļauties uz to ka pilsoņi paši dosies uz tiesām, lai nodrošinātu ES tiesību piemērošanu; iesaka Komisijai cita starpā rīkoties, reaģējot uz gadījumiem, kuros Tiesas spriedumi izpildīti netiekas un kas ir reglamentēti LESD 260. panta 2. punktā, un uz Tiesiskuma nosacījumu regulas neievērošanas gadījumiem;
63. aicina ES dalībvalstis noteikt tiesību aizsardzību par reālu un transversālu prioritāti visās politikas jomās; aicina Komisiju izmantot visus pieejamos līdzekļus, kas nodrošinātu *LGBTIQ+* tiesību ievērošanu visā Eiropas Savienībā, cita starpā, pret dalībvalstīm izmantojot pārkāpuma procedūras; aicina dalībvalstis ņemt vērā Eiropas Padomes Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas izstrādātos 12 ieteikumus cīņai pret naida noziegumiem, kas ir vērsti pret *LGBTIQ+*, kā arī Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību ieteikumus⁴⁶; konstatē neseno Rumānijas likumprojektu, kura mērķis ir ievērot EST 2018. gada nolēmumu⁴⁷ *Coman* lietā, kā arī kritiku par to, ka likumprojekts šo nolēmumu īsteno tikai ļoti šaurā nozīmē un ka tas negarantē vienlīdzīgas tiesības viendzimuma pāriem⁴⁸; aicina visas pārējās dalībvalstis, kurās nav juridiski atzītas viendzimuma partnerības, piemēram, Bulgāriju, Lietuvu, Poliju, Rumāniju un Slovākiju, nodrošināt, lai šīs tiesības būtu noteiktas tiesību aktos;
64. pauž dziļu nožēlu par to, ka vairākās dalībvalstīs joprojām nav iespējama juridiska dzimuma atzīšana, mainot civilstāvokli; pauž nožēlu par to, ka Bulgārijas valdības necenšas un nevēlas nākt klajā ar ticamu rīcības plānu, ar kuru tā īstenotu Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2020. gada 9. jūlija spriedumu lietā *Y.T.* pret Bulgāriju; turklāt atgādina, ka Bulgārija joprojām neīsteno EST spriedumu *Baby Sara* lietā (C-490/20);
65. prasa ES diskriminācijas novēršanas tiesību aktos iekļaut tādas pamatus kā seksuālā orientācija, dzimumidentitāte, dzimuma pašizpaušme un dzimumpažīmes, pamatojoties uz seksuālās orientācijas un dzimuma kritēriju un Līgumos noteiktā sieviešu un vīriešu līdztiesības principa plašu interpretāciju; konstatē, ka minētā darbība nodrošinās juridisko noteiktību un visu mūsu Savienības iedzīvotāju aizsardzības pilnību un ka

⁴⁶ Eiropas Padome, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komiteja, Tematiskais pārskats par Ieteikuma *CM/Rec(2010)5* īstenošanu, 2023. gada 14. septembris; Eiropas Padome, Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību, *ECRI* Vispārējās politikas ieteikums Nr. 17 par neiecietības un diskriminācijas pret *LGBTI* novēršanu un apkarošanu, 2023. gada 28. septembris.

⁴⁷ Tiesas 2018. gada 5. jūnija spriedums, Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko iesniedza *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa, Rumānija), ECLI:EU:C:2018:385.

⁴⁸ *Euractiv, Romanian LGBTQ+ community wants equal rights, not special conditions*, 2023. gada 22. septembris.

likumdevējiestādes par šādu interpretāciju jau ir vienojušās priekšlikumā direktīvai, ar kuru nosaka standartus līdztiesības iestādēm attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi un iespēju vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un profesijas jautājumos (COM(2022)0688);

66. prasa Eiropā aizliegt „pārveidošanas praksi”; prasa aizliegt dzimumorgānu izkropļošanu, kas kaitē arī interseksuāļiem (interseksuāļu dzimumorgānu izkropļošana — *IGM*); prasa aizliegt piespiedu abortus un piespiedu sterilizācijas, kas ir uzskatāms par ar dzimumu saistītas vardarbības veidu un jo īpaši kaitē cilvēkiem ar invaliditāti; uzsver, ka ir svarīgi respektēt pašnoteikšanos un autonomiju un veicināt *LGBTIQ+* cilvēku fizisko un garīgo veselību; uzsver, ka Parlamenta nostāja attiecībā uz priekšlikumu direktīvai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (COM(2022)0105) ietver sieviešu dzimumorgānu kropļošanas, interseksuāļu dzimumorgānu kropļošanas un piespiedu sterilizācijas iekļaušanu tā saucamo smagu noziegumu ar pārrobežu dimensiju sarakstā;
67. atkārtoti apstiprina, ka sieviešu tiesības ir cilvēktiesības un ka nekas nevar attaisnot regresu sieviešu tiesību un autonomijas jomā; jo īpaši nosoda vairākās dalībvalstīs notiekošos uzbrukumus sieviešu un meiteņu seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un tiesībām; uzskata, ka tiesībām uz drošu un likumīgu abortu būtu jābūt nostiprinātām Pamattiesību hartā;
68. uzsver, ka dzimumbalstīta vardarbība gan tiešsaistē, gan bezsaistē ir īpaši smags noziegums un plaši Savienībā izplatīts pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpums, pret kuru ir kopīgi jāvēršas efektīvāk un apņēmīgāk; piekodina, ka dzimumbalstītu vardarbību izraisa sociāla un sistēmiska strukturāla dzimumu nevienlīdzība, kurai ir pārrobežu dimensiju; jo īpaši norāda uz to, ka palielinās pret dzimtes jautājumu aktualizēšanu, *LGBTIQ+* un sievietēm vērstas kustības, kuras ir labi organizētas un kurām ir pārrobežu raksturs; turklāt uzskata, ka dzimumbalstītas kibervardarbības pārrobežu dimensija un dzimumbalstītas vardarbības lielā individuālā, ekonomiskā un sociālā ietekme visās dalībvalstīs atkārtoti apliecina nepieciešamību vienoti Savienības līmenī apkarot dzimumbalstītu vardarbību tās daudzajos aspektos;
69. uzsver, ka nespēja kopīgi apkarot vardarbību pret sievietēm un meitenēm un citus dzimumbalstītas vardarbības veidus izriet arī no noziedzīgu nodarījumu un sankciju definējošu minimālo noteikumu trūkuma; konstatē, ka minētais trūkums ietver arī dzimumbalstītas vardarbības vienotu definīciju, noteikumu minimumu attiecībā uz galvenajiem nepieļaušanas jautājumiem, nepietiekamu ziņošanu, cietušo aizsardzību, atbalstu un reparāciju un vainīgo saukšanu pie atbildības; uzsver, ka dalībvalstu pieeju un apņēmības līmeņi jautājumā par dzimumbalstītas vardarbības nepieļaušanu un apkarošanu ievērojami atšķiras un ka līdz ar to vienota pamatpieeja arī veicinātu tiesībievērošanas nodrošināšanu pārrobežu operācijās;
70. uzskata, ka, lai gan valstu vēlēšanu likumi nav Savienības kompetencē, visām vēlētajām strukturām Eiropas Savienībā būtu jāpārstāv dažādās vēlētajū kopuma balsis; pauž dziļas bažas par visā Savienībā darbojošamies noteiktām vēlēšanu sistēmām, kas slāpē plurālismu, piemēram, ieviešot augstu ievēlēšanas vēlēšanās sliekšni; mudina veikt valsts vēlēšanu reformas gadījumos, kad liela iedzīvotāju daļa joprojām pārstāvēta nav;

71. pauž dziļu nožēlu par to, ka jūrā bojā gājis ir liels skaits bēgļu un migrantu, kuri bieži vien ir cilvēku tirdzniecības upuri un kuriem nākas ciest necilvēcīgu un pazemojošu izturēšanos un nerēķināšanos ar viņu drošību vai pamattiesībām; atgādina dalībvalstīm par to pienākumu saskaņā ar starptautiskajām jūras tiesībām palīdzēt personām, kas ir nonākušas briesmās, un prasa izveidot visaptverošu ES meklēšanas un glābšanas misiju, kuru īstenotu dalībvalstu kompetentās iestādes un *Frontex*; konstatē *Frontex* un tās pamattiesību amatpersonas, kā arī ES Patvēruma aģentūras darbu; uzsver, ka ir vajadzīga efektīva ES patvēruma sistēma, kurā tiktu ievērotas cilvēktiesības; konstatē progresu, kas ir panākts jautājumā par jauno Patvēruma un migrācijas paktu, pateicoties kam, šo paktu var pieņemt pirms šā sasaukuma beigām;

Transversāli secinājumi par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību stāvokli visā Eiropas Savienībā

72. ņemot vērā iepriekš minēto, pauž nopietnas bažas par to, ka visā Eiropas Savienībā tiek grauta demokrātija, tiesiskums un pamattiesības; uzsver, ka, lai gan Komisijas ziņojumā par tiesiskumu aprakstītais stāvoklis liecina par daudzām satraucošām norisēm, situācija šķiet vēl satraucošāka, ja ņem vērā citus, neatkarīgus ziņojumus un avotus; uzsver, ka šo vērtību graušana dalībvalstīs apdraud un torpedē ES iestādes un situāciju Eiropas Savienībā kopumā, pat, ja dažas dalībvalstis ir priekšzīmīgas šo vērtību aizsargātājas un veicinātājas;
73. uzsver, ka šāda situācija nav tikai abstrakts secinājums, bet ietekmē ES iedzīvotāju un uzņēmumu ikdienas dzīvi, jo tie saskaras, piemēram, ar neefektīvu vai atkarīgu tiesu varu un plaši izplatītu korupciju un nevar baudīt neatkarīgu un kvalitatīvu žurnālistiku; uzsver, ka tā mazina uzticēšanos mūsu demokrātiskajai sistēmai, kuras pamatā ir tiesiskums; uzskata, ka ES vērtību ievērošanas atjaunošana visās dalībvalstīs ir būtiska, lai izvairītos no mūsu sabiedrību un Savienības sabrukuma; aicina Komisiju, Padomi un Eiropadomi pilnībā atzīt, ka demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir ne tikai valstu jautājumi, bet arī jautājumi, kas tieši skar Eiropas Savienību un tās iestādes;
74. aicina dalībvalstis pilnībā ievērot vērtības, kas ir Savienības pamatā, kā tas ir noteikts LES 2. pantā; šajā sakarībā aicina dalībvalstis ievērot likumību un juridisko noteiktību, nepieļaut varas ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošināt vienlīdzību likuma priekšā un nediskrimināciju, tiesu iestāžu pieejamību, varas dalīšanu, tiesu iestāžu neatkarību un cilvēktiesību aizsardzību, jo minētie faktori ir katras veselīgas demokrātijas līdzsvara un atsvara mehānismu pareizas darbības pamatprincipi; aicina Komisiju neatkarīgi analizēt, vai šie principi tiek ievēroti visās dalībvalstīs;

ES tiesību aktu izpildes panākšana

75. konstatē, ka visu ES tiesību aktu pienācīga izpilde ir uzskatāma par uz tiesiskumu balstītas Savienības priekšnoteikumu; nosoda ES tiesību aktu dažkārt visai atklāto un nekaunīgo neievērošanu vairākās dalībvalstīs dažādās jomās, piemēram, tiesību uz efektīvu aizsardzību tiesā, korupcijas apkarošanas, patvēruma, sankciju īstenošanas un cilvēktiesību jomā; uzsver, ka minētais apstāklis var padarīt ES par zonu, kurā dažas dalībvalstis jūtas vienlīdzīgākas par citām un kurā pilsoņu ES tiesības un brīvības netiek aizsargātas vienlīdzīgi;

76. atgādina Komisijai, ka tā pirmām kārtām ir Līgumu izpildes uzraudzītāja; uzsver, ka ar ziņojuma sagatavošanu vien nepietiek, lai stiprinātu mūsu uz tiesiskumu balstīto Savienību, un ka ziņojumā būtu jāparedz konkrēti izpildes nodrošināšanas pasākumi, jo īpaši gadījumos, kad ieteikumi pilnībā ievēroti netiek;
77. pauž dziļu nožēlu par to, ka Komisija neveic stingrākus pasākumus, ar kuriem tiktu panākta ES tiesību aktu izpilde; tādēļ aicina Komisiju palielināt jaunu pārkāpuma procedūru skaitu un ar lielāku drosmi un neatliekamību pastiprināt pašreizējo pārkāpuma procedūru virzību; aicina Komisiju sistemātiski vērsties Tiesā, prasot procedūras īstenot paātrināti un iesniegt pieteikumus par pagaidu noregulējumu; aicina Komisiju neizmantojot “dialogu” ar dalībvalstīm vai “izmēģinājuma” procedūru kā bezgalīgu līdzekli, ar kuru izvairās no faktiskas pārkāpumu procedūru uzsākšanas; aicina Komisiju pārskatīt savu politiku, kas ir iezīmēta tās 2022. gada paziņojumā par ES tiesību aktu izpildes nodrošināšanu, “individuālas” tiesību aizsardzības nolūkā neizmantojot pārkāpuma procedūras, jo šīs politikas rezultātā visā Eiropas Savienībā pilsoņiem tiek nopietni tiek liegta iespēja likt ievērot viņu tiesības, jo īpaši gadījumos, kad viņu valstu valdības atsakās ievērot ES tiesību aktus vai EST spriedumus, cita starpā arī tāpēc, ka lielākā daļa šo lietu nav tikai individuālas, bet gan attiecas uz stratēģiskiem un esenciāliem jautājumiem;
78. atsaucoties uz Eiropas Padomes Ministru komitejas lēmumiem, konstatē pastāvīgo problēmu, kas ir saistīta ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) spriedumu nepilnīgu īstenošanu; atzinīgi vērtē ECT galveno spriedumu īstenošanas sistēmisko rādītāju iekļaušanu ziņojumā par tiesiskumu kopš tā 2022. gada laidiena; aicina Komisiju tomēr izveidot rezultātu pārskatu, kurā būtu atspoguļoti tās uzraudzīšanas rezultāti, kas tiek īstenota par katru EST un ECT spriedumu saistībā ar demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām, un pilnībā iekļaut to ikgadējā ziņojumā par tiesiskumu; aicina dalībvalstis nekavējoties īstenot vēl neizpildītos spriedumus un aicina Komisiju izvērtēt ietekmi uz ES tiesību aktu ievērošanu un vajadzības gadījumā uzsākt pārkāpuma procedūras;

Ziņojums par tiesiskumu kā instruments

79. atzinīgi vērtē ziņojumu par tiesiskumu kā būtisku ES tiesiskuma instrumentārija stūrakmeni un atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir sagatavojusi rūpīgi izpētītu un labi rediģētu ziņojumu; atgādina, ka gada ziņojums par tiesiskumu tika iesniegts, reaģējot uz Parlamenta rezolūciju, ko 2016. gadā pieņēma, pamatojoties uz normatīvo patstāvīgo ziņojumu⁴⁹;
80. atzīst, ka ziņojums par tiesiskumu ir kļuvis par kritēriju, kas ilustrē ES iestāžu darbu tiesiskuma jautājumos Eiropas Savienībā un konkrētās dalībvalstīs; atzīst Komisijas pastāvīgo apņemšanos gadu gaitā palielināt šā ziņojuma nozīmību, piemēram, iepriekšējos laidienos iekļaujot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus un novērtējot to izpildi šajā ziņojumā;
81. atzīst, ka Komisijas ziņojums par tiesiskumu kopš tā pirmā laidiena 2020. gadā ir kļuvis visaptverošāks; tomēr pauž nožēlu par to, ka Parlamenta 2016. gada rezolūcijas būtiskie elementi vēl nav īstenoti un ka Komisija Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās sniegtos

⁴⁹ *OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.*

ieteikumus pilnībā ņemusi vērā nav; aicina Komisiju veikt pasākumus, ar kuriem tas tiek nodrošināts; pauž cita starpā nožēlu, ka 2023. gada ziņojuma laidieni netika būtiski paplašināti, pievienojot jaunu visaptverošu pīlāru; prasa gada ziņojumā iekļaut Venēcijas komisijas 2016. gada tiesiskuma kontrolosarakstā trūkstošus svarīgus elementus, piemēram, varas ļaunprātīgas izmantošanas nepieļaušanu, vienlīdzību likuma priekšā un diskriminācijas aizliegumu; atkārtoti pauž nostāju, ka ziņojumā būtu jāietver visas LES 2. pantā minētās vērtības, jo tās nevar aplūkot atsevišķi; aicina Komisiju nākamgad paplašināt ziņojuma tvērumu;

82. pauž bažas, ka Komisija, cenšoties balstīties uz faktiem un būt objektīva, dažkārt, identificējot tiesiskuma problēmas dalībvalstīs, kļūst pārāk diplomātiska un neprecīza; pauž nožēlu, ka eifēmiskas valodas lietojums un nedabīgi vienāda katrai dalībvalstij adresēto secinājumu un ieteikumu skaits slēpj ļoti reālās dalībvalstu atšķirības; atkārtoti iesaka nošķirt sistēmiskus un individuālus pārkāpumus, lai izvairītos no riska trivializēt vissmagākos tiesiskuma pārkāpumus; aicina Komisiju precizēt, ka, ja kādā laikposmā sistemātiski, tīši un smagi ilgākā laikā posmā tiek pārkāptas LES 2. panta vērtības, dalībvalstis varētu neizpildīt visus demokrātiju raksturojošos kritērijus; uzskata, ka ieteikumu izpildes novērtējumam būtu jābūt precīzākam un kvalitatīvākam, ļaujoties ne tikai uz izmaiņām tiesību aktos, bet arī uz reāliem un neatkarīgiem pierādījumiem par to īstenošanu praksē; atkārtoti norāda, ka ir jānosaka ieteikumu īstenošanas grafiks, mērķrādītāji un konkrēta rīcība un sīki jāizklāsta iespējamās sekas, kas rodas neatbilstības gadījumā; konstatē dažkārt krasās valstīm vēltīto nodaļu kopsavilkumu un pašās nodaļās veikto iztīrījuma satura atšķirības, kas varētu liecināt par redakcionālu iejaukšanos;
83. atkārtoti apstiprina, ka daudzas no šīm problēmām varētu pārvarēt, ziņojuma izstrādē iesaistot neatkarīgu ekspertu grupu, jo tiem diplomātiski apsvērumi būtu mazāk saistoši; aicina Komisiju pārskatīt savu nostāju šajā jautājumā un izpētīt visas iespējas ziņojuma par tiesiskumu turpmāko izdevumu sagatavošanā iesaistīt neatkarīgus ekspertus; atkārtoti prasa Komisijai aicināt ES Pamattiesību aģentūru sniegt metodiskus padomus un veikt salīdzinošus pētījumus, lai sniegtu sīkāku papildinformāciju par galvenajām gada ziņojuma jomām, ņemot vērā būtiskās saiknes starp pamattiesībām un tiesiskumu;
84. atzīst Komisijas centienus rīkot plašu apspriešanos un apkopot katrā dalībvalstī sniegto dažādu informāciju, tostarp no valsts iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām; aicina Komisiju minētos pasākumus paplašināt un, cik vien iespējams, veikt apmeklējumus uz vietas, nevis virtuālus apmeklējumus dalībvalstīs, jo tie varētu sniegt pilnīgāku un kontekstuālāku priekšstatu par vietējo situāciju; jo īpaši atgādina, cik svarīgi ir apspriesties ar praktizējošiem juristiem, piemēram, to darīt ar advokātu asociāciju un tiesnešu apvienību starpniecību;
85. atzīst notāru lomu daudzās dalībvalstīs, proti, funkcionāli pildīt tiesas uzdevumus; uzskata, ka notāru ieguldījums tiesiskuma standartos būtu jāaplūko turpmāko ziņojumu par tiesiskumu laidienā attiecīgajās valstu sadaļās;

86. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu paplašināt turpmāko ziņojumu par tiesiskumu ģeogrāfisko areālu, iekļaujot tajā kandidātvalstis, saskaņā ar iepriekšējām Parlamenta minētās paplašināšanas prasībām⁵⁰;
87. uzskata, ka ziņojuma priekšmeta, izklāsta bez aplinkiem un izpildes nodrošināšanas seku pastāvīga un vērīenīga paplašināšana ir labākais veids, kā nodrošināt tā pastāvīgu trāpīgumu un ietekmi;
88. mudina Komisiju lielākus pūliņus veltīt izpratnes veidošanai par Savienības vērtībām un piemērojamajiem instrumentiem, tostarp – gada ziņojumam, jo īpaši valstīs, kurās pastāv nopietnas bažas;
89. apliecina, ka ikgadējais ziņojums par tiesiskumu nav nekāds pašmērķis, jo ar situācijas uzraudzību vien nepietiek, bet drīzāk būtu jāveic īpaši izpildes pasākumi, ar kuriem novērš konstatētos trūkumus; tādēļ prasa Komisiju nodrošināt, lai šis ziņojums par tiesiskumu patiešām būtu daļa no visa procesa, kas tiek īstenots tiesiskuma mehānisma kā tāda ietvaros, un nodrošināt, lai pilnībā tiktu izmantots tās rīcībā esošais tiesiskuma instrumentārijs, tostarp LES 7. panta gadījumos, kad ziņojumā par tiesiskumu gadu pēc gada dažās dalībvalstīs joprojām tiek konstatēti pastāvīgi pārkāpumi;

Iestāžu sadarbība un procedūras tiesiskuma jomā

90. ņem vērā Padomes veikto dialoga pat tiesiskumu izvērtējumu un Padomes pausto nostāju, ka tā apsvērs turpmākas iestāžu sadarbības iespējas šajā jomā; aicina Padomi padarīt dialogu par tiesiskumu iekļaujošāku – uz savām sanāksmēm uzaicināt citas iestādes un ieinteresētās personas, jo īpaši Eiropas Padomes struktūras, piemēram, Venēcijas komisiju, kā arī Eiropas Parlamenta pārstāvjus;
91. pauž nožēlu, ka Komisija un Padome līdz šim ir noraidījušas Parlamenta piedāvājumu noslēgt iestāžu nolīgumu par demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām; atkārtoti apstiprina gatavību atsākt sarunas par šo nolīgumu;
92. aicina pārējās iestādes starplaikā vismaz izpētīt turpmākas sadarbības iespējas, kuras paver ierosinātais iestāžu izmēģinājuma projekts demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību jomā, pateicoties kam, varēs praksē viest uzticību iestāžu starpā, jo īpaši, apmainoties ar uzraudzības, dialoga un sanāksmju organizēšanas praksi;
93. prasa Prezidijam, ņemot vērā Komisijas un Padomes neieinteresētību, aicina Prezidiju organizēt publiskā iepirkuma procedūru, lai saskaņā ar apņemšanos, kas ir pausta Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās, izveidotu pagaidu rakstura neatkarīgo ekspertu grupu, kas darbotos Parlamenta aizbildnībā, konsultētu Parlamentu par LES 2. panta vērtību ievērošanu dažādās dalībvalstīs un praksē apliecinātu šādas ekspertu grupas darbības iespējamību;
94. nosoda pilnīgu progresa trūkumu LES 7. panta 1. punktā minēto procedūru pašreizējā īstenošanas procesā; mudina Padomi iepazīties ar visām jaunajām norisēm, kas skar tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesības; atkārtoti aicina Padomi, īstenojot šo procedūru, ņemt vērā ieteikumus, uzsverot, ka jebkāda turpmāka šādas rīcības

⁵⁰ *OV C 341, 27.9.2023., 2. lpp.*

aizkavēšana nozīmētu tiesiskuma principa pārkāpumu no pašas Padomes puses; uzstāj uz Parlamenta lomas un kompetences respektēšanas nepieciešamību;

95. aicina Komisiju iekļaut, stingri uzraudzīt un aizsargāt DTP nosacījumus visos budžeta instrumentos un procesos; pauž nožēlu un atkārtoti uzsver nopietnas bažas par Komisijas lēmumu, kurā ir atzīts, ka Hartā paredzētais horizontālais veicinošais nosacījums ir izpildīts attiecībā uz tiesu iestāžu neatkarību, tādējādi ļaujot Ungārijas iestādēm iesniegt atmaksas pieprasījumus līdz pat 10,2 miljardu EUR apmērā, lai gan, neseno veikusi reformas, Ungārija tik un tā neatbilst Hartā noteiktajam tiesu neatkarības standartam; aicina Komisiju un Padomi arī turpmāk un vajadzības gadījumā nekavējoties piemērot Tiesiskuma nosacījumu regulu un neatcelt attiecībā uz Ungāriju pieņemtos pasākumus, kamēr nav izpildīti visi priekšnoteikumi un sasniegti visi kritēriji; aicina Komisiju stingri pārbaudīt, vai dažādos dalībvalstu atvēršanās un noturības plānos ir izpildīti ar tiesiskumu saistītie kritēriji, kas ir uzskatāmi par finansējuma izmaksas priekšnosacījumu tad, kad dalībvalstis iesniedz maksājumu pieprasījumus; aicina Komisiju kā galvenos atbildīgos par šo nosacījumu piemērošanu nozīmēt par tiesiskumu atbildīgos komisārus;

o

o o

96. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, dalībvalstu valdībām un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Mūsu Savienības pamatvērtības – demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības – par pašsaprotamām uzskatīt nevar. Tās ir uzskatāmas par mūsu brīvības, drošības un labklājības pamata priekšnoteikumu. Tāpēc tās ir tā vērtas, lai mēs tās katru dienu aizstāvētu.

Mēs redzam, ka šīs vērtības mūsu Savienībā ir pakļautas arvien lielākam spiedienam. Dažās dalībvalstīs pilsoņi vairs nevar paļauties uz neatkarīgām tiesu iestādēm, brīvām un godīgām vēlēšanām un viņu tiesību aizsardzību. Līdzīgas tendences uzrāda arī citu dalībvalstu valdības, kas lēni, bet neatlaidīgi grauž iestāžu līdzsvara un atsvāra sistēmu. Neatkarīgie žurnālisti un minoritātes vienmēr ir pirmie, kas no tā cieš.

Sākumā ir jārikojas, neatkarīgi un visaptveroši uzraugot situāciju. Pēc Parlamenta 2016. gada priekšlikuma par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību pakta Komisija 2020. gadā nāca klajā ar pirmo gada ziņojumu par tiesiskumu. Parlaments šo Komisijas uzraudzības darbu vērtē atzinīgi. Tomēr tas piedevām uzskata, ka Komisija pilnīgu un godīgu situācijas ainu neatveido. Neatkarīgas NVO, akadēmisko aprindu pārstāvji, uzraugi un žurnālisti bieži vien domā, ka situācija uz vietas būtiski atšķiras no tā, ko Komisija ietērpj pārāk diplomātiskos vārdos.

Šā Eiropas Parlamenta ziņojuma mērķis ir aptvert plašu jautājumu loku, nepaejot garām konkrētām situācijām un dalībvalstīm. Kaut arī tas ir nepateicīgs uzdevums, taču kādam tas ir jāveic, lai mēs varētu problēmas risināšanai ķerties klāt bez aplinkiem. Šis darbs ir jā dara arī tāpēc, lai nodrošinātu auglīgu dialogu ar pārējām ES iestādēm un dalībvalstu valdībām un parlamenti. Mēs varam mācīties cits no cita. Par laimi ES joprojām ir vieta, kur tik daudziem iedzīvotājiem un iestādēm rūp demokrātija, tiesiskums un pamattiesības. Mums ir vajadzīga atklāta saruna un jāizklūst no savām institucionālajām tranšejām.

Nākamajam solim ir jābūt arī izpildes panākšanai. Šā ziņojuma konstatējumiem sekas nevar nebūt. Šajā nolūkā būtu jānāk klajā ar visiem variantiem: pārkāpuma procedūras, finansēšanas nosacījumi un LES 7. panta procedūras. Diemžēl ES tiesību aktu piemērošana nekad nav bijusi tik bezzobaina, un tajā ir steidzami jāiedveš jauna dzīvība. Šajā ziņojumā Komisija tiek aicināta pastiprināt savu lomu un pilnībā pildīt tai noteikto Līgumu uzraudzītājas lomu. Ja tas darīts netiek, mēs nonākam patvaļas zonā, kura daži ir vienlīdzīgāki nekā citi. Tās būtu mūsu uz tiesiskumu balstītās Savienības beigas.

**PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS,
NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU**

Referents, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņš nav saņēmis nekādu pienesumu no vienībām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.

29.11.2023

JURIDISKĀS KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2023/2113(INI))

Atzinuma sagatavotājs (*): *Adrián Vázquez Lázara*

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

IEROSINĀJUMI

Juridiskā komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

Vispārīgi noteikumi

1. atgādina, ka Savienības juridiskā struktūra balstās uz pamatnosacījumu, ka katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgu vērtību kopums, uz kuru pamata ES ir dibināta, kā tas ir noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā¹; papildus tam atgādina, ka tiesiskums, kas ir noteikts ES primārajos tiesību aktos un sīkāk definēts Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūrā, ir demokrātijas un pamattiesību mēroga jautājums; atgādina, ka tiesiskums un noteikumos balstīta starptautiskā kārtība ir uzskatāmi par būtiskiem faktoriem, ar kuru palīdzību apkaro autoritāro režīmu izplatīšanos un starptautisko tiesību pārkāpumus un palīdz konsolidēt demokrātiskās struktūras un aizsargāt cilvēktiesības; uzsver, ka jebkāda atpakaļslīdēšana tiesiskuma jomā, kuras pamatā ir varas dalīšana un līdzsvars, jebkurā konkrētā dalībvalstī būtiski ietekmē kopējo brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kā arī savstarpēju uzticēšanos un savstarpēju atzišanu, kas šajā jomā ir uzskatāmi par ES tiesību aktu vadošiem principiem²;
2. atzinīgi vērtē Komisijas ceturto ziņojumu par tiesiskumu („ziņojums”) un uzskata, ka tiesiskuma periodiska pārskatīšana ir būtisks uzraudzības instruments; šajā sakarībā uzsver, ka ir svarīgi, lai Komisija, sniedzot novērtējumu, izmantotu precīzus un objektīvus kritērijus, tādējādi nepieļaujot sūdzības par nevienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm vai tikai selektīvu datu izmantošanu; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Komisijas pieeju saņemt dalībvalstu ieguldījumu, pateicoties kuram, tiek veicināts kopīgs dialogs; uzteic jauno klasifikāciju, ko Komisija ir pieņēmusi attiecībā uz iepriekšējo ieteikumu īstenošanas progresa novērtēšanu četrās kategorijās: (a) progresa nav, b) progress

¹ Sk. Eiropas Savienības Tiesas (Tiesas plēnuma) 2014. gada 18. decembra atzinumu Nr. 2/2013, ECLI:EU:C:2014:2454, 168. punkts.

² Turpat, 191. punkts.

neliels, c) progress ievērojams un d) pilnīga īstenošana; ņemot vērā problēmas, kas ir saistītas ar dalībvalstu statistikas datu vākšanu, norāda uz Eiropas Padomes instrumentu, piemēram, Eiropas Padomes Eiropas Komisijas tiesiskuma efektivitātes jautājumos (*CEPEJ*) ziņojumu³ lietderību, tādējādi, cik vien iespējams, radot konverģenci starp dažādiem ievadītajiem datiem;

Tieslietas

3. atzīst nozīmi, kas tiesu sistēmām ir piešķirta ziņojumos par tiesiskumu, jo īpaši attiecībā uz tiesnešu likumību, neatkarību un objektivitāti un tiesnešu iecelšanu amatā, paaugstināšanu augstākā amatā, atlaišanu un lēmumiem; atzīst, ka kopējas ES tiesnešu iecelšanas sistēmas nav; tomēr atgādina, ka visām dalībvalstīm ir jāievēro Eiropas Padomes⁴ un EST⁵ minimālie standarti; šajā sakarībā uzsver, cik svarīgas ir neatkarīgas tieslietu padomes, kuru sastāvā ir jābūt ievērojamam to tiesnešu vairākumam, kurus ir ievēlējuši viņu kolēģi un kuriem ir piešķirtas būtiskas pilnvaras tiesnešu atlases, paaugstināšanas un disciplināro procedūru jomā; pauž dziļu nožēlu par to, ka ne visas dalībvalstis ir pilnībā izpildījušas savus tām šajā ziņā uzliktos pienākumus; pauž nožēlu par minētās bezdarbības postošo ietekmi uz tiesu sistēmu neatkarību un integritāti;
4. atzīst, ka gandrīz divas trešdaļas 2022. gadā sniegto ieteikumu, kas ir saistīti ar svarīgām reformām, zināmā mērā ir ievēroti; tomēr pauž bažas par to, ka iepriekšējos ziņojumos par tiesiskumu konstatētās problēmas joprojām atrisinātas nav; mudina Komisiju turpināt rūpīgi uzraudzīt dalībvalstu tiesisko regulējumu, lai novērtētu to atbilstību iepriekš minētajiem ieteikumiem, un turklāt aicina Komisiju rīkoties stingrāk attiecībā uz šo kritiski svarīgo reformu īstenošanu gadījumos, kad dalībvalstu sistēmas noteiktajiem standartiem neatbilst; aicina Komisiju veikt turpmākus pasākumus, lai pilnībā ievērotu Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās izteiktos ieteikumus;
5. atzinīgi vērtē pastāvīgo atbalstu, kas attiecīgajām ieinteresētajām personām tiek sniegts, izmantojot īpašas programmas, piemēram, programmu “Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības”; atzinīgi vērtē finansējumu ar tās programmas “Tiesiskums” starpniecību, ar kuru atbalsta tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās un dod ieguldījumu Eiropas tiesiskuma turpmākā pilnveidošanā, kas cita starpā paredz demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību stiprināšanu;
6. mudina Komisiju lielākus pūliņus veltīt izpratnes veidošanai par Savienības vērtībām un piemērojamajiem instrumentiem, tostarp — gada ziņojumam, jo īpaši valstīs, kurās pastāv nopietnas bažas;
7. atzīst, ka iepriekšējā ziņojumā attiecībā uz vairākām dažādām dalībvalstīm ir konstatēts zināms progress tiesu iestāžu neatkarības jautājumā; šajā sakarībā atzinīgi vērtē ES

³ *CEPEJ* novērtēšanas cikli.

⁴ Informatīvs paziņojums – Eiropas Padomes standarti tiesu iestāžu neatkarībai, Eiropas Parlaments, Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāts, 2021. gada 25. maijs.

⁵ Piemēram, Tiesas (Virspalāta) 2018. gada 27. februāra spriedums lietā C-64/16 *Associação Sindical dos Juizes Portugueses/Tribunal de Contas*, ECLI:EU:C:2018:117, vai Tiesas (Virspalāta) 2019. gada 19. novembra spriedums *A.K./Krajowa Rada Sądownictwa*, apvienotās lietas C-585/18, C-624/18 un C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982. Sk. arī informatīvo paziņojumu „Eiropas Savienības Tiesas judikatūra par tiesu neatkarību”, Eiropas Parlaments. Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāts, 2021. gada 19. jūlijs.

līdzekļu aizturēšanu, ja nepieciešams, saskaņā ar nosacījumu mehānismu⁶, ko ir apstiprinājusi Tiesa⁷, vai saskaņā ar Atvēršanas un noturības mehānismu⁸; tomēr norāda, ka dažās dalībvalstīs tiesu neatkarības pārkāpumi joprojām rada bažas, piemēram, notiekošās disciplinārlietas pret tiesnešiem par viņu lēmumu saturu, problēmas ar tiesu iestāžu padomju sastāvu un augstāko valsts tiesu sastāvu, ņemot vērā ar likumu noteiktas tiesas principu utt.;

8. atgādina, ka efektīvai un taisnīgai tiesu sistēmai, kas nodrošina tiesu iestāžu pieejamību visiem, ir vajadzīgs atbilstošs budžets un tiesu iestāžu finansējums; pauž nožēlu par to, ka ziņojumā joprojām tiek uzrādīti nopietni šajā jomā pastāvoši trūkumi, kas jo īpaši kavē, izrādās, augsta līmeņa korupcijas lietu iztiesāšanu; tomēr uzsver, ka arī iedzīvotājiem ir jābūt pieejamai pietiekamai juridiskajai palīdzībai un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem; šajā sakarībā aicina Komisiju nākamajā ziņojumā par tiesiskumu iekļaut novērtējumus par to, kā tiek piemērots ES tiesību aktu kopums, kurā ir reglamentēta juridiskā palīdzība civillietās un krimināllietās, piemēram, Padomes 2023. gada 27. janvāra Direktīva 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos⁹, jo EST judikatūra liecina, ka joprojām pastāv jautājumi par šīs direktīvas interpretāciju;
9. atgādina, ka arī prokuratūrām neatkarīgi no to vietas valsts sistēmā, kurā ir pilnvaru sadalījums starp trim valdības atzariem, ir jābūt neatkarīgām no nepamatota politiskā spiediena; konstatē, ka dažās dalībvalstīs ir panākts zināms progress; tomēr pauž nožēlu par to, ka joprojām pastāv sistēmas, kurās valdība konkrētās lietās var pieņemt prokuroriem saistošus lēmumus, kurās pilnvaru termiņš ir saistīts ar politisku procesu vai kurās ir apvienotas ministra un ģenerālprokurora funkcijas, tādējādi pieļaujot nepamatotu politisku ietekmi un radot savstarpējas atzīšanas problēmas¹⁰;
10. jo īpaši uzsver, ka „virpuļdurvju efekta” jautājums neaprobežojas tikai ar bažām par bijušo ministru pāreju uz privāto sektoru pēc amata pilnvaru termiņa beigām, bet attiecas arī uz situācijām, kad indivīdi uzņemas izšķiroši nozīmīgas funkcijas tiesu iestādēs vai prokuratūrā tūlīt pēc ministra amata vai darbības kādā politiskajā partijā;
11. aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu Eiropas Savienībā šādus piemērus pienācīgi ņemt vērā; mudina Komisiju stingri aicināt dalībvalstis atturēties no šādas prakses un jo īpaši to darīt, īstenojot tiesību normas, kas apsteidzoši liedz bijušajiem ministriem un augsta ranga politiķiem ieņemt vadošus amatus augstāku instanču tiesās vai prokuratūrā, lai tādējādi aizsargātu šo vitāli svarīgo iestāžu neatkarību un integritāti;

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.).

⁷ Tiesas (Plēnums) 2022. gada 16. februāra spriedumu Ungārija/Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97, un Tiesas (Plēnums) 2022. gada 16. februāra spriedumu Polija/Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atvēršanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁹ OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp. un tā grozījumi (OV L 32, 7.2.2003., 15. lpp.).

¹⁰ Piemēram, Eiropas Prokuroru konsultatīvās padomes 2014. gada 17. decembra atzinums Nr. 9 par Eiropas normām un principiem attiecībā uz prokuroriem.

Cīņa pret korupciju

12. atgādina, ka cīņa pret korupciju ir būtiska, lai saglabātu tiesiskumu un saglabātu un veicinātu iedzīvotāju uzticēšanos publiskajām iestādēm; turklāt atgādina, ka, lai minētā cīņa būtu efektīva, ir vajadzīgs pamatīgs tiesiskais un administratīvais korupcijas apkarošanas regulējums, kura pamatā būtu integritāte, pārredzamība un pārskatatbildība, jo īpaši sabiedriskajā dzīvē, un uzsver interešu deklarāciju izpaušanas un trauksmes cēlēju aizsardzības nozīmību attiecīgā gadījumā;
13. norāda, ka korupcija ir uzskatāma par apdraudējumu, kas var iznīcināt demokrātijas un graut pilsoņu uzticību iestādēm un ka ir jāapkaro visas tās izpausmes; norāda, ka korupcija ir izplatītākais veids, kā organizētā noziedzība iefiltrējas un kontrolē ekonomiku; pauž bažas par to, ka aktuālākais ziņojums liecina, ka vairākās dalībvalstīs korupcijas novēršanas pasākumu jomā progress panākts nav vai ir ļoti lēns; pauž nopietnas bažas par nevēlēšanos izveidot lobistu reģistrus, pārredzamības reģistrus un publiskās varas amatpersonu un augstāko amatpersonu aktīvu deklarēšanas pienācīgas sistēmas, kā arī par politiskās gribas trūkumu virpuļdurvju efekta politikas ietvaros ieviest stingrus noteikumus; šajā sakarībā uzsver, cik svarīga ir pārredzama likumdošanas procedūra ar tālejošu piekļuvi dokumentiem un noteikumi, lai nodrošinātu visaugstāko pārredzamības un pārskatatbildības līmeni valsts pārvaldē un publisko lēmumu pieņemšanā nolūkā novērst korupciju¹¹;
14. šim nolūkam aicina arī visas ES iestādes ievērot augstākos iespējamos standartus, lai nepieļautu korupciju, piemēram, cita starpā izveidot efektīvu ES ētikas struktūru, pilnībā piemērot Regulu (EK) Nr. 1049/2001¹² par piekļuvi dokumentiem un attiecībā uz ES Pārredzamības reģistru pilnībā piemērot nosacītības principu; aicina dalībvalstis pēc iespējas ātrāk censties panākt vienošanos attiecībā uz ierosināto direktīvu par korupcijas apkarošanu, lai izveidotu vienotu un viendabīgu rīcības kodeksu, interešu konfliktu novēršanas standartu un noteikumu sistēmu, kas nodrošina procedūru pārredzamību;
15. atzīst, ka iepriekšējos gados ir ievērojami palielinājusies Eiropas Savienības piešķirto līdzekļu, tostarp Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta *NextGenerationEU* līdzekļu, kvantitatīvā nozīme; atzīst, ka līdz ar to ārkārtīgi svarīgi ir tas, lai dalībvalstu tiesību aktos tiktu iestrādātas tiesību normas, kuru mērķis būtu novērst šo līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu;
16. atgādina, ka neviena nozare nav droša pret korupciju, tostarp tā, kas pārvalda ievērojamus publiskos līdzekļus vai piekļuvi kritiskajai infrastruktūrai un pakalpojumiem, piemēram, veselības aprūpei un būvniecībai; uzsver, ka organizētās noziedzības grupējumiem ir arvien lielāka nozīme darbībās, kas ietver viltošanu, pirātismu un intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus un kas ir uzplaukuši digitālajā

¹¹ Šajā sakarībā sk. 2023. gada 3. maija priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371 3. pantu (COM(2023)0234).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

vidē; piekoda, ka šajās nelikumīgajās darbībās iesaistītie noziedzīgie grupējumi bieži gūto peļņu izmanto tam, lai finansētu citas nelikumīgas darbības;

17. aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu iekļaut novērtējumu par dalībvalstu tiesību aktu attīstību iepriekšējos gados attiecībā uz publisko līdzekļu pienācīgas izmantošanas uzraudzību, kā arī ieviestos juridiskos mehānismus, lai novērstu publisko līdzekļu nepareizu izmantošanu;
18. atgādina par Parlamenta stingro atbalstu Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei; atzīst *EPPO* kā neatkarīgas ES struktūras svarīgo lomu tādu noziegumu izmeklēšanā, iztiesāšanā un saukšanā pie atbildības par tiem, kas skar Savienības finanšu intereses; uzsver, ka kopš *EPPO* darbības sākšanas 2021. gada 1. jūnijā tā ir reģistrējusi vairāk nekā 4000 no iesaistītajām ES dalībvalstīm un privātpersonām saņemtu ziņojumu par noziegumiem un ir sāktas vairāk nekā 929 izmeklēšanas (sākot ar 2022. gada jūniju);
19. turklāt mudina Komisiju gadījumos, kad ir konstatēts, ka publisko līdzekļu aizsardzības pasākumu līmenis ir pazeminājies, nekavējoties sadarboties ar attiecīgo dalībvalsti vai dalībvalstīm, pieprasot nekavējoties īstenot pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai šo situāciju labotu.

Pilsoniskā sabiedrība

20. atgādina par 2021. gada 11. novembra rezolūciju par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu Eiropas Savienībā, kurā Parlaments aicināja Komisiju ierosināt gan nesaistošu, gan stingru tiesību aktu kopumu, lai risinātu arvien pieaugošo skaitu stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību, kas tiek sauktas arī par acīmredzami nepamatotām vai ļaunprātīgām tiesvedībām pret sabiedrības līdzdalību; atzinīgi vērtē Komisijas 2022. gada 27. aprīļa tiesību akta priekšlikumu un ieteikumu dalībvalstīm, ar kuru reaģē uz Parlamenta šajā sakarā izteikto aicinājumu; uzsver, ka minētās acīmredzami nepamatotās vai ļaunprātīgās tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību ir uzskatāmas par īpašu aizskarošas izturēšanās veidu, ko galvenokārt izmanto pret žurnālistiem, lai aizliegtu viņiem izteikties par sabiedrības interešu jautājumiem vai sodītu viņus par šāda veida viedokļu paušanu, pakļaujot viņus ilgstošām, apgrūtinātām un dārgām tiesas prāvām; aicina dalībvalstis ierosinātajos pasākumos iestrādāto ieceri attaisnot un pastiprināt centienus uzlabot žurnālistu drošību un aizsardzību;
21. ar dziļām bažām norāda uz to, ka dažās dalībvalstīs kopumā samazinās pilsoniskās sabiedrības rīcības iespējas, kas nopietni apdraud tiesiskumu, demokrātiju, pamattiesības un citas ES vērtības; aicina Komisiju ikgadējā tiesiskuma novērtēšanas un ziņošanas darba ietvaros apzināt problēmas un uzbrukumus, ar kuriem saskaras pilsoniskā sabiedrība, un ziņojumā iekļaut secinājumus un mērķtiecīgus ieteikumus; šajā sakarībā atkārtoti aicina izveidot atsevišķu nodaļu, kas būtu veltīta pilsoniskās sabiedrības stāvoklim dalībvalstīs;
22. uzsver, ka ar Savienības un valstu līmenī spēkā esošo tiesisko regulējumu vien nepietiek, lai veidotu un atbalstītu spēcīgu Eiropas mēroga pilsonisko sabiedrību, kuras pastāvēšana ir nepieciešama no demokrātijas nodrošināšanas viedokļa; tādēļ uzskata, ka ES pārrobežu asociāciju un bezpeļņas organizāciju statūti varētu nodrošināt papildu

aizsardzības līmeni tām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras to izveidē un darbībā saskaras ar nepamatotiem šķēršļiem¹³.

¹³ Šajā sakarībā sk. Eiropas Parlamenta 2022. gada 17. februāra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par Eiropas pārrobežu asociāciju un bezpeļņas organizāciju statūtiem (OV C 342, 6.9.2022., 225. lpp.).

PIELIKUMS. STRUKTŪRAS VAI PERSONAS, NO KURĀM ATZINUMA SAGATAVOTĀJS IR SAŅĒMIS INFORMĀCIJU

Atzinuma sagatavotājs, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka nav saņēmis nekādu informāciju no struktūrām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	29.11.2023
Galīgais balsojums	+: 20 -: 2 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Pascal Arimont, Ilana Cicurel, Geoffroy Didier, Ibán García Del Blanco, Virginie Joron, Pierre Karleskind, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Sabrina Pignedoli, Jiří Pospíšil, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Daniel Buda, Pascal Durand, Heidi Hautala
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Anne-Sophie Pelletier

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

20	+
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Pascal Arimont, Daniel Buda, Geoffroy Didier, Jiří Pospíšil, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Ilana Cicurel, Pierre Karleskind, Karen Melchior, Adrián Vázquez Lázara
S&D	Pascal Durand, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Tiemo Wölken
The Left	Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Heidi Hautala, Sergey Lagodinsky

2	-
ID	Virginie Joron, Gilles Lebreton

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	23.1.2024
Galīgais balsojums	+: 42 -: 10 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Róza Thun und Hohenstein, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

42	+
NI	Laura Ferrara
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Āuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róža Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Isabel Santos, Birgit Sippel
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Briemont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Tineke Strik

10	-
ECR	Patryk Jaki, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík
PPE	Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez

2	0
ECR	Jorge Buxadé Villalba
PPE	Tomáš Zdechovský

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas